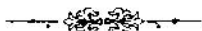

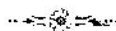
Ruslanda

Esperantisto.

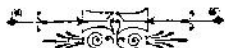
Oficiala organo de Societo „Espero“.

Senpaga eldono por membroj de Peterburga S-to „Espero“

Manuskriptoj, korespondado k. t. p. devas esti adresataj je nomo de „Societo Espero“ en S.-Peterburgo.

Eldonanto: S-TO „ESPERO“ en Peterburgo. ✱

Redaktoro: D-ro A. I. ASNES.

Unua esperanta presejo en Ruslando de D. P. WEJSBROT,
Peterburgo: Trolekii Prospekt, 14.

ЗАЯВЛЕНИЕ. *

A V I Z O.

Въ виду того, что по случаю почтово-телеграфной забастовки многие не могли успеть внести членскаго взноса до 1 января 1906 г., **бесплатныя приложенія** къ „Rusl. Esp.“ будутъ высланы всѣмъ приславшимъ свои членскіе взносы до 1 Февраля.

Ĉar okaze de la poŝt-telegrafa striko multaj personoj ne povis ĝustatempe fari membran pagon ĝis 1. (14) januaro 1906, la **senpagaj aldonoj** al „Rusl. Esp.“ estos elsenditaj al ĉiuj, kiuj sendos siajn membrajn enportojn ĝis 1 (14) februaro.

Koresponda fako.

La celo de koresponda fako estas la unuiĝo de tutmonda esperantistaro per reciproka korespondado. Tial ni korege petas ĉiujn, kiel ruslandajn, tiel eksterlandajn esperantistojn, dezirantajn korespondadi pri kia ajn objekto kaj por kia ajn celo sendadi al ni siajn adresojn, legeble skribitajn.
Por enpresado d'adrese en la korespondan fakon oni sendu al ni la poŝtmarkon de 20 kop. valoro. La aliandaj poŝtmarkoj estas ankaŭ akceptataj por ilia nominala valoro.

La Redakcio.

Novaj adresoj:

RUSLANDO. Berdiĉev, Kovenskoj gub. J. B. Levik (Librotenanto kaj instruanto de Librotenado).
KANADA. Trois-Rivieres (Boite 211) C. E. Herouy. Deziras interŝanĝi la ilustratajn kartojn.

ŜANGITA ADRESO:

V. de Maynov. St.-Peterburgo. Drovjanoj per. 9.

ВЫШЕЛЪ ВЪ СВѢТЪ

II-й ТОМЪ

СОЧИНЕНІЙ

извѣстнаго esperantista

В. Н.

ДЕВЯТНИНА.

Цена 1 руб., съ пересылкою
1 руб. 25 коп.

Обращаться къ издателю **Д. П. Вейсбрутъ.**

(СПБ. Троицкія проспектъ домъ № 14),

или въ Общество „Эсперо“

(СПБ. Б. Подъячская д. 24).

JUS ELIRIS EL PRESEJO

la dua libro

de plena verkaro
de S-ro

V. N.

DEVJATNIN.

La prezo 1 rubl kun transsendo
1 rubl. 25 kop.

Sin turni al S-ro Eldonisto **D. P. Vejsbrut.**

(S.-Peterb. Troickoj prospekt. № 14),

ad al S-to „Espero“

(S.-Peterb. B. Podjačeskaja. 24).

◆ ĈIUJ, kiuj deziras helpi la disvastigadon de „Ruslanda Esperantisto“ povas senpage ricevi de l'S-to „Espero“ deziratan kvanton da propagandaj prospektoj **POR DISSENDADO** al siaj konatoj kaj korespondantoj. Mendu la prospektojn **NUN.** ◆

Ruslanda Esperantisto.

Oficiala organo de Societo „Espero“.

Januaro
1906.

Redakcio: St.-Peterburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24.

II-a jaro. № 1.

Novan Jaron!

Niaj koroj estas sangigitaj, tremadas la nervoj, la fantazio rekreas teturajn pentraĵojn de l'vivo kuranta...

Sed ni faras la penon je nin mem... niaj okuloj brilas klare... perla forta voko ni sendas al vi, karaj samideanoj, amikan gratulon:

Novan Jaron!

Kaj kial ja ne?...

Ĉu pro tio-ĉi, ke nune kraketas la frosto, ne libere estas kredi verdan printempon? Ĉu pro ruĝa koloro de l'sango, fluanta en la frata batalo, oni ne devas vidi koloron verdan, koloron de standardo Esperanta, ne devas antaŭsenti la estontan pacon, estontan fratecon de homoj?

Tro malfacile estus vivi sen la fajrero de l'esper'!...

Jes, pli multe oni devas kredi, pli grave estas senti la varmajn korojn fratajn, pli nehalteble elŝiriĝas el la brusto gratula krio: Novan jaron!

Kaj vidu tiu-ĉi jaro nova la florojn de libereco, elkreskontajn el sanga semado! Vidu novan plej justan ordon! Vidu vundojn sanigintajn! Vidu trankviligitan maron de l'homaj pasioj sub klara suno de vivo ŝanĝigita!

Novan Jaron! amikoj gelegantoj!...

Jen el malnova Ruslando de perforto kaj de mallumo naskiĝas en la turmento nova Rusujo! Jen eliras el tomboj piedumitaj popoloj! Jen vekigis la grandegulo—homo rusa kaj disrompas siajn centjarajn katenojn!

Novan Jaron! Novan Jaron! Novan Jaron!

Догматы Гиллелизма.

Отъ перваго кружка Гиллелистовъ мы получили слѣдующее письмо, которое охотно и помѣщаемъ.

Безпрестанная взаимная борьба различныхъ племенъ и религій въ обширномъ

Dogmoj de Hilelismo.

De la unua rondeto Hilelista ni ricevis la sekvantan leteron, kiun ni kun plezuro publikigas.

La senĉesa reciproka batalado de la diversaj gentoj kaj religioj en la vasta Rusujo

Россійскомъ государствѣ, вопіющія несправедливости и насилія, которыя ежедневно и на каждомъ шагѣ совершаются большинствомъ населенія надъ меньшинствомъ, не смотря на то, что послѣднее имѣетъ такое же нравственное право на свою естественную родину, какъ и первое, положительныя стремленія однихъ народовъ въ отношеніи къ другимъ во всѣхъ углахъ ихъ общаго отечества, все это давно уже побуждало многихъ искать какой нибудь нейтральной почвы, на которой люди различныхъ народностей и религій — по крайней мѣрѣ всѣ сыны одного и того же отечества — могли бы сходиться между собою мирно и братски, безъ взаимныхъ столкновеній, ненависти и несправедливости. Эту именно нейтральную почву представляютъ собою изложенные ниже догматы „Гиллелизма“.

Основная идея Гиллелизма возникла лѣтъ 10 тому назадъ, но имѣла нѣсколько иной характеръ и назначена была сначала специально только для одной человѣческой группы, для регулировки отношеній этой группы къ окружающему міру: только впоследствии она приняла характеръ абсолютной, не зависящей ни отъ какихъ племенныхъ или религіозныхъ особенностей, какъ единственно справедливая регулировка взаимныхъ отношеній между всѣми племенами и религіями. Долгое время однако инициаторы этой идеи не рѣшались вполне точно формулировать свои догматы изъ опасенія, что то, что въ теоріи казалось хорошимъ, можетъ быть на практикѣ окажется неисполнимымъ.

Но въ концѣ истекшаго лѣта произошло нѣчто такое, что уничтожило всякія сомнѣнія. Въ августѣ 1905 года во французскомъ городѣ Boulogne-sur-Mer состоялся першій всемирный конгрессъ есперантистовъ, успѣхъ котораго превзошелъ всякія ожиданія. Больше тысячи человѣкъ, пріѣхавшихъ изъ самыхъ различныхъ странъ всего міра и принадлежащихъ къ 22 различнымъ народностямъ и къ самымъ различнымъ религіямъ и философскимъ системамъ, въ течение цѣлой недѣли жили вмѣстѣ въ самой искренней дружбѣ и братствѣ, говорили между собою исключительно на нейтральномъ международномъ языкѣ,

regno, la kiantaj maljustaĵoj kaj perfortaĵoj, kiuj ĉiutage kaj sur ĉiu paŝo estas farataj de la plimulto de loĝantaro kontraŭ la malplimulto, malgraŭ ke tiu-ĉi lasta havas tian saman moralan rajton pri sia natura patrujo, kiel la unua, la engluterna celado de unuj popoloj kontraŭ aliaj, en ĉiuj anguloj de ilia komuna patrujo,—ĉio tio-ĉi jam longe devigis multajn serĉi ian neŭtralan fundamenton, sur kiu homoj de malsamaj gentoj kaj religioj — almenaŭ ĉiuj filoj de sama patrujo — povus komunikiĝadi inter si pace kaj frate, sen reciprokaj kolizioj, malamo kaj maljusteco. Tiun ĉi neŭtralan fundamenton prezentas la malsupre donitaj dogmoj de la „Hilelismo“.

La principa ideo de la Hilelismo naskiĝis antaŭ dek jaroj, sed ĝi havis iom alian karakteron kaj estis destinita tiam speciale por unu homa grupo, por reguligi la rilatojn de tiu-ĉi grupo al la ĉirkaŭanta mondo: nur poste ĝi akceptis karakteron absolutan, sendependan de ĉiuj gentaj kaj religiaj apartecoj, kiel sole justa reguligo de la reciprokaj rilatoj inter ĉiuj gentoj kaj religioj. Tamen longan tempon la iniciatoroj de tiu ideo ne kuraĝis precize formuli siajn dogmojn, timante, ke tio, kio teorie ŝajnis bona, en la praktiko eble montriĝos neplenumbla.

Sed en la fino de la pasinta somero okazis io, kio nenigis ĉiujn dubojn. En Aŭgusto 1905 en la franca urbo Boulogne-sur-Mer havis lokon la unua tutmonda kongreso de esperantistoj, kies sukcese superis ĉiujn atendojn. Plie ol mil homoj, kiuj alveturis el la plej diversaj landoj de la tuta mondo kaj apartenis al 22 diversaj popoloj kaj al la plej diversaj religioj kaj filozofiaj sistemoj, en la daŭro de tuta semajno vivis kune en la plej sincera amikeco kaj frateco, parolis inter si ekskluzive nur en neŭtrala internacia lingvo, konfesis religiajn principojn nur neŭtrale-homajn. Kiu aŭdis la multenombrajn parolojn kaj diskutojn en la vasta kaj plenigita konstruaĵo de la kongreso,

исповѣдывали религіозные принципы исключительно нейтрально - человѣческіе. Кто слышалъ многочисленныя рѣчи и дебаты въ обширномъ и переполненномъ зданіи конгресса, кто присутствовалъ на театральныхъ представленияхъ, въ которыхъ слушатели и исполнители представляли смѣсь всѣхъ племенъ и народовъ, кто видѣлъ ту полнѣйшую непринужденность и то трогательное братство, которое царило между всѣми участниками конгресса, тотъ самъ себя не вѣрилъ, что всѣ эти люди еще вчера были совершенно чужды другъ другу, что ихъ объединилъ только нейтральный языкъ и что тѣ нѣсколько недѣль, которыя каждый изъ нихъ посвятилъ на изученіе баснословно легкаго нейтральнаго языка, совершили чудо и, не отрывая никого отъ его натуральной родины, языка или религіи, дали людямъ самыхъ различныхъ народностей и религій возможность жить между собою въ самомъ мирномъ и искреннемъ братствѣ.

Поразительный успѣхъ Булонскаго конгресса убѣдилъ инициаторовъ Гиллелизма, что абсолютная справедливость, равенство и братство между народами на практикѣ вполне возможны. Поэтому они рѣшили воспользоваться ближайшимъ всемірнымъ конгрессомъ эсперантистовъ въ Женевѣ въ сентябрѣ 1906 года, чтобы предложить всѣмъ друзьямъ междуплеменной справедливости соединиться въ общую группу, которая среди друзей междунациональнаго языка составляла бы секцію *).

Но текущія событія въ отечествѣ первыхъ Гиллелистовъ заставляють ихъ выступить со своимъ проектомъ значительно раньше, чѣмъ они намѣревались. Теперь, когда все у насъ пробуждается къ новой жизни, когда общественная совѣсть начинаетъ заявлять о своемъ существованіи, когда есть надежда, что вмѣсто притѣсняющихъ и притѣсняемыхъ мы, можетъ быть, будемъ имѣть „людей“ и „гражданъ“ — теперь намъ болѣе, чѣмъ какой либо иной націи необходимо установленіе опредѣленныхъ

kiu ĉeestis en la teatraj prezentadoj, en kiuj la aŭskultantoj kaj plerumantoj prezentis per si miksaĵon de ĉiuj gentoj kaj popoloj, kiu vidis tiun planan senĝenecon kaj tiun kortuŝantan fratecon, kiu regis inter ĉiuj partoprenantoj de la kongreso, tiu al si mem ne kredis, ke ĉiuj tiuj homoj ankoraŭ hieraŭ estis tute fremdaj unuj al la aliaj, ke ilin unuigis nur neŭtrala lingvo kaj ke tiuj kelkaj semajnoj, kiujn ĉiu el ili dediĉis por la lernado de la fable facila neŭtrala lingvo, faris miraklon kaj, deŝirante nenium de lia natura patrujo, lingvo aŭ religio, donis al homoj de plej diversaj gentoj kaj religioj la eblon vivi inter si en la plej paca kaj sincera frateco.

La mirinda sukceso de la Bulonja kongreso konvinkis la iniciatorojn de la Hilelismo, ke absoluta justeco, egaleco kaj frateco inter la popoloj en la praktiko estas plene ebla. Tial ili decidis uzi la plej proksiman tutmondan kongreson de la esperantistoj en Genevo en Septembro 1906, por proponi al ĉiuj amikoj de interpopola justeco unuiĝi en apartan grupon, kiu inter la amikoj de internacia lingvo prezentis apartan sektion *).

Sed la kurantaj fariĝoj en la patrujo de la unuaj Hilelistoj devigas ilin elpaŝi kun sia projekto multe pli frue ol ili intencis. Nun, kiam ĉio ĉe ni vekigas al nova vivo, kiam la societa konscienco komencas doni signojn de sia ekzistado, kiam aperas espero, ke anstataŭ premantoj kaj prematoj ni eble baldaŭ havos nur „homojn“ kaj „regnanojn“, — nun por ni pli ol por ĉiu alia nacio estas necese fiksi difinitajn politike-religiajn dogmojn, kiuj donus la eblon al ĉiu regnanto de nia diversgenta patrujo vivi en plena paco kun ĉiuj

*) Не слѣдуетъ смѣшивать Гиллелизма съ Эсперантизмом! Обѣ идеи очень родственны между собою, но нисколько не идентичны. Можно быть отличными эсперантистомъ и, однако, противникомъ Гиллелизма.

*) Oni ne devas intermiksi la Hilelismon kun la Esperantismo! Ambaŭ ideoj estas tre parencaj inter si, sed tute ne identaj. Oni povas esti bonega esperantisto kaj tamen kontraŭulo de la Hilelismo.

политическо-религиозных догматовъ, которые добыли бы возможность каждому гражданину нашего разнороднаго отечества жить въ полномъ мирѣ со всѣми другими гражданами, не навязывая имъ кулачною силою своихъ чисто семейныхъ идеаловъ. Въ настоящую критическую минуту, когда нашему отечеству нужны всѣ его силы, необходимо введение въ жизнь такихъ догматовъ, которые позволили бы всѣмъ разноплеменнымъ и разнороднымъ гражданамъ прекратить свои взаимные раздоры и счеты и искренно объединиться для спасенія общаго нашего отечества, которое должно, разумеется, стать наконецъ принадлежностью всѣхъ своихъ гражданъ, а не одного только племени и религии. Хотя огромное большинство нашихъ согражданъ совершенно еще не подготовлено для нашей идеи и голосъ нашъ останется гласомъ вопиющимъ въ пустынь, важно однако, чтобы наши принципы были извѣстны нашимъ согражданамъ для того, чтобы тѣ немногіе, которые ищутъ междуплеменной справедливости, знали, въ чемъ она по нашему убѣжденію выражается. Вотъ почему Гиллелисты рѣшили опубликовать свои догматы уже теперь и предложить всѣмъ друзьямъ междуплеменнаго равенства и братства, какъ бы они ни были малочисленны, присоединиться къ нимъ *).

Январь 1906.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЕ ОБЪЯСНЕНИЕ.

Изложенные ниже догматы Гиллелизма имѣютъ значеніе только принципиальное; окончательная редакція этихъ догматовъ будетъ установлена только впоследствии, на первомъ всеобщемъ съѣздѣ Гиллелистовъ.

*) До основанія центральнаго органа Гиллелистовъ просимъ одобряющихъ идею Гиллелизма сообщать свой адресъ редакціи той газеты, которая напечатала наше настоящее письмо (Адресъ: Редакція газеты „Ruslanda Esperantisto“, С.-Петербургъ, Б. Подъячская, д. № 24, кв. 12).

aliaj regnantoj, ne altrudante al ili per rajto de pugno siajn pure familiajn idealojn. En la nuna kriza momento, kiam nia patrujo bezonas ĉiujn siajn fortojn, estas necese enkonduki en la vivon tiajn dogmojn, kiuj permesus al ĉiuj diversgentaj kaj diversreligiaj regnantoj ĉesigi siajn reciprokajn malpacon kaj kalkulojn kaj sincere unuiĝi por la savo de nia komuna patrujo, kiu devas kompreneble fariĝi fine propraĵo de ĉiuj siaj regnantoj kaj ne sole de unu gento aŭ religio. Kvankam la grandega plimulto de niaj samregnantoj estas ankoraŭ tute ne preparita por nia ideo kaj nia voĉo longan tempon ankoraŭ restos voĉo krianta en dezerto, estas tamen grave, ke niaj principoj estu konataj al niaj samregnantoj, por ke tiuj malmultaj, kiuj serĉas intergentan justecon, sciuj, en kio ĝi laŭ nia opinio konsistas. Jen estas la kaŭzo, kial la Hilelistoj decidis publikigi siajn dogmojn jam nun kaj proponi al ĉiuj amikoj de intergenta egaleco kaj frateco, kiel ajn malgrandnombraj ili estas, aliĝi al ili *).

Januaro 1906.

ANTAŬA KLARIGO.

La malsupre donitaj dogmoj de la Hilelismo havas signifon nur principan; la definitiva teksto de tiuj ĉi dogmoj estos fiksita nur poste, en la unua komuna kongreso de la Hilelistoj.

*) Ĝis la fondo de centra organo hilelista, la aprobantoj de la ideo de Hilelismo estas petataj sendi sian adreson al la redakcio de tiu gazeto, kiu afable publikigis nian nunan loteron. (Adreso: Redakcio de la gazeto „Ruslanda Esperantisto“ S.-Peterburgo, B. Podjačeskaja. d. № 24, loĝ. 12).

СУЩНОСТЬ ГИЛЛЕЛИЗМА.

ESENCO DE LA HILELISMO.

Гиллелизмъ есть учение, которое, не отрицая чловѣка ни отъ его натуральной родины, ни отъ его языка или религии, даетъ ему возможность избѣгать всякой фальши и противорѣчій въ своихъ національно-религіозныхъ принципахъ и имѣть общеніе съ людьми всѣхъ языковъ и религій на почвѣ нейтрально-чловѣческой, на началахъ взаимнаго братства, равенства и справедливости.

La Hilelismo estas instruo, kiu, ne desirante la homon de lia natura patrujo, nek de lia lingvo, nek de lia religio, donas al li la eblon eviti ĉian malverecon kaj kontraŭparolojn en siaj nacia-religiaj principoj kaj komunikiĝadi kun homoj de ĉiuj lingvoj kaj religioj sur fundamento neŭtrale-homa, sur principoj de reciproka frateco, egaleco kaj justeco.

ОКОНЧАТЕЛЬНАЯ ЦѢЛЬ ГИЛЛЕЛИЗМА *).

FINA CELO DE LA HILELISMO *).

Гиллелисты надѣются, что путемъ постоянного общенія на почвѣ нейтральнаго языка и нейтральныхъ религіозныхъ принциповъ и обычаевъ люди мало-по-малу сольются въ одинъ нейтрально-чловѣческій народъ, но что это будетъ совершаться постепенно, незаметно и безъ всякой ломки.

La Hilelistoj esperas, ke per konstanta reciproka komunikiĝado sur la bazo de neŭtrala lingvo kaj neŭtralaj religiaj principoj kaj moroj la homoj iam kunfandiĝos en unu neŭtrale-homan popolon, sed tio-ĉi fariĝados iom post iom, nerimarkate kaj sen ia rompo.

ДЕКЛАРАЦІЯ ГИЛЛЕЛИСТА.

DEKLARACIO DE HILELISTO.

Когда меня спрашиваютъ, кто я таковъ, каковы мои національныя убѣжденія, религіозныя принципы, мои стремленія и идеалы, я отвѣчаю: „Я Гиллелистъ“. Это значитъ, что я чловѣкъ, руководящійся слѣдующими догматами:

Kiam oni min demandas, kiu mi estas, kiaj estas miaj naciaj konvinkoj, religiaj principoj, mia celado kaj idealoj mi respondas: „Mi estas Hilelisto“. Tio-ĉi signifas, ke mi estas homo, kiu sin gvidas per la sekvantaj dogmoj:

1.

1.

Я чловѣкъ, и для меня существуютъ только идеалы чисто чловѣческіе; всякіе же идеалы и стремленія племенно-національные я разсматриваю только какъ групповой эгоизмъ и чловѣконеаистичество, которые раньше или позже должны исчезнуть и исчезновенію которыхъ я долженъ по мѣрѣ возможности содѣйствовать.

Mi estas homo, kaj por mi ekzistas nur idealoj pure homaj; ĉiajn idealojn kaj celadon gente-naciajn mi rigardas nur kiel grupan egoismon kaj hommalamon, kiaj pli aŭ malpli frue devas malaperi kaj kies malaperon mi devas akceladi laŭ mia povo.

2.

2.

Я вѣрую, что всѣ народы равны и я оцниваю каждого чловѣка только по его

Mi kredas, ke ĉiuj popoloj estas egalaj kaj mi taksas ĉiun homon nur laŭ lia persona

* Названіе свое Гиллелизмъ получилъ отъ имени древняго Палестинскаго мудреца Гилледа, модифицированный принципъ котораго принять въ основу религии Гиллелистовъ.

Rimarko. Sian nomon la Hilelismo ricevis laŭ la nomo de la antikva Palestina saĝulo Hillel, kies modifika principo estas akceptita kiel bazo por la religio de la Hilelistoj.

личному достоинству и поступкамъ, а не по его происхождению. Всякое оскорбленіе или преслѣдованіе человѣка за то, что онъ родился отъ другого племени, съ другимъ языкомъ или другой религіей, чѣмъ я, я считаю варварствомъ.

3.

Я вѣрую, что каждая страна принадлежитъ не тому или другому племени, а вполне равноправно всемъ своимъ жителямъ, какой бы языкъ или религію они ни имѣли; смѣшиваніе интересовъ страны съ интересами того или другого племени, языка или религіи я считаю остаткомъ варварскихъ временъ, когда существовало только право кулака и меча.

4.

Я вѣрую, что въ своей семейной жизни каждый человѣкъ имѣетъ полное, естественное и неоспоримое право говорить какимъ языкомъ или диалектомъ онъ хочетъ и исповѣдывать какую религію онъ хочетъ, но въ общеніи съ людьми иного происхожденія онъ долженъ, на сколько это возможно, употреблять языкъ нейтрально-человѣчскій и жить по принципамъ религіи нейтрально-человѣчской. Всякое стремленіе одного человѣка навязывать другимъ людямъ свой языкъ или свою религію я считаю варварствомъ.

5.

Отечествомъ моимъ я называю то государство, въ которомъ я родился или въ которомъ я навсегда поселился. Та часть государства, въ которой я провелъ свое дѣтство или которая населена преимущественно моимъ племенемъ, можетъ быть для меня милѣе всѣхъ другихъ частей: но называть своимъ отечествомъ одинъ кусокъ моего или тѣмъ болѣе чужого государства на томъ основаніи, что тамъ преобладаетъ или когда-то властвовало мое племя, я никогда не долженъ, такъ какъ это не только ведетъ къ вѣчнымъ спорамъ, но было бы противно нравственному закону о безплеменности земли. Если же часть отечества, въ которой я живу, по своему географическому или этнографическому характеру слишкомъ сильно разнится отъ

valoro kaj agoj, sed ne laŭ lia deveno. Ĉian ofendadon aŭ persekutadon de homo por tio, ke li naskiĝis de alia gento, kun alia lingvo aŭ religio ol mi, mi rigardas kiel barbarecon.

3.

Mi kredas, ke ĉiu lando apartenas ne al tiu aŭ alia gento, sed plene egalrajte al ĉiuj ĝiaj loĝantoj, kian ajn lingvon aŭ religion ili havas: la intermiksado de la interesoj de lando kun la interesoj de tiu aŭ alia gento, lingvo aŭ religio mi rigardas kiel restaĵon de la tempoj barbaraj, kiam ekzistis nur rajto de pugno kaj glavo.

4.

Mi kredas, ke en sia familia vivo ĉiu homo havas plenan, naturan kaj nedisputeblan rajton paroli kian lingvon aŭ dialekton li volas kaj konfesi kiam religion li volas, sed en komunikigado kun homoj de alia deveno li devas, kiom ĝi estas ebla, uzadi lingvon neŭtrale-homan kaj vivi laŭ la principoj de religio neŭtrale-homa. Ĉiun celadon de unu homo altrudi al aliaj homoj sian lingvon aŭ religion mi rigardas kiel barbarecon.

5.

Mia patrujo mi nomas tiun regnon, en kiu mi naskiĝis aŭ en kiu mi por ĉiam enloĝiĝis. Tiu parto de la regno, en kiu mi pasigis mian infanecon, aŭ kiu estas loĝata precipe de mia gento, povas esti por mi pli kara, ol ĉiuj aliaj partoj; sed nomi mia patrujo unu pecon de mia aŭ tiom pli de fremda regno pro tio, ke tie pleje loĝas aŭ iam regis mia gento, mi neniam devas, ĉar tio ĉi ne sole kondukas al konstantaj disputoj, sed ĝi estus ankaŭ kontraŭa al la morala leĝo pri la sengenteco de la tero. Se tiu parto de la patrujo, en kiu mi loĝas, laŭ sia geografia karaktero aŭ laŭ siaj moroj tro multe diferencas de la aliaj partoj, tiam—por eviti malkomprenigon—mi povas al la demando pri mia patrujo nomi aparte tiun parton de la regno, en kiu mi loĝas, sed mi devas tiam ĝin nomi mia patruja lando. por

всѣхъ другихъ частей, тогда я во избѣжаніе недоразумѣній, могу на вопросы объ отечествѣ называть особо ту часть государства, въ которой я живу, но я долженъ тогда называть ее своимъ отечественнымъ краемъ, для того, чтобы было ясно, что я считаю ее не моимъ исключительнымъ отечествомъ, а только частью моего отечества. Но ни отечества моего въ цѣлости, ни отдѣльныхъ частей его я не долженъ называть именемъ какого-нибудь племени, а я долженъ называть ихъ только именемъ нейтрально-географическимъ, какъ это дѣлается во всѣхъ новейшихъ государствахъ, до тѣхъ же поръ, пока мое государство или край нейтральнаго названія не имѣютъ, я долженъ всегда—по крайней мѣрѣ, въ бесѣдѣ съ гиллелистами—называть мое государство и край гиллелистическимъ именемъ, состоящимъ изъ имени ихъ главнаго города съ прибавленіемъ окончанія „regno“ для цѣлаго отечества, „lando“ для части его.

Примѣры названія странъ: Швейцарія, Бельгія, Австрія, Канада, Мексика, Перу; Петербургренія, Паризренія; Алжирія, Варсовиландія и т. п.

6.

Патріотизмомъ или служеніемъ своему отечеству я называю только служеніе блугу всѣхъ моихъ согражданъ, какого бы происхожденія, языка или религіи они ни были; служеніе же только племеннымъ интересамъ, языку или религіи преобладающаго въ странѣ населенія я никогда патріотизмомъ называть не долженъ. Исходя изъ того принципа, что одни граждане, хотя бы они составляли въ странѣ огромное большинство, не имѣютъ нравственнаго права навязывать свой языкъ или религію другимъ гражданамъ, я долженъ стремиться къ тому, чтобы въ странѣ моей каждая народность имѣла право основывать для своихъ членовъ школы и другія учрежденія со своимъ языкомъ и своею религіей, если они этого желаютъ, но чтобы во всѣхъ учрежденіяхъ общественныхъ, не назначенныхъ для одного только племени, господствовалъ только языкъ нейтрально-человѣческій и праздники нейтрально-человѣчскіе или государственные. До тѣхъ же поръ, пока достиженіе этого не будетъ воз-

ke estu klare, ke mi rigardas ĝin ne kiel mian ekskluzivan patrujon, sed nur kiel parton de mia patrujo. Sed nek mian tutan patrujon, nek ĝiajn apartajn partojn mi devas nomi per la nomo de la gento, sed mi devas ilin nomi nur per nomo neŭtrale geografia, kiel estas farate en ĉiuj plej novaj regnoj: sed se mia regno aŭ lando ne havas ankoraŭ neŭtralan nomon, mi devas ĉiam—almenaŭ en parolado kun Hilelistoj—nomi mian regnon kaj landon per nomo hilelista, kiu konsistas el la nomo de ilia ĉefa urbo kun la aldono de la finiĝo „regno“ por la tuta patrujo kaj „lando“ por la nomo de ĝia parto.

Ekzemploj: Svisujo, Belgujo, Adstrujo, Kanado, Meksiko, Peruo; Peterburgregno, Parizregno; Alĝerio, Varsovilando.

6.

Patriotismo aŭ servado al la patrujo mi nomas nur la servadon al la bono de ĉiuj miaj samregnanoj, de kia ajn deveno, lingvo aŭ religio ili estas; la servadon speciale al la gentaj interesoj, lingvo aŭ religio de tia loĝantaro, kiu en la lando prezentas la plimulton, mi neniam devas nomi patriotismo. Konforme al la principo, ke unuj regnanoj, eĉ se ili prezentas en la lando grandegan plimulton, ne havas moralan rajton altrudi sian lingvon aŭ religion al la aliaj regnanoj, mi devas penadi, ke en mia lando ĉiu gento havu la rajton fondi por siaj membroj lernejojn kaj aliajn instituciojn kun sia lingvo kaj sia religio, se ili tion-ĉi deziras, sed ke en ĉiuj publikaj institucioj, ne destinitaj sole por unu gento, regu nur lingvo neŭtrale-homa kaj festoj neŭtrale homaj aŭ regnaj. Tiel longe, kiel la atingo de tio-ĉi estos ne ebla, mi devas penadi, ke en mia lando ekzistu lernejoj kaj aliaj institucioj kun lingvo neŭtrale-homa por tiuj regnanoj, kiuj ne volas aŭ ne povas uzi instituciojn kun tiu aŭ alia genta lingvo, kaj de ĉia reciproka batalado de lingvoj aŭ religioj por unu regado mi devas teni

можно, я долженъ стремиться къ тому, чтобы въ странѣ моей существовали школы и другія учрежденія съ языкомъ нейтрально-человѣческимъ для тѣхъ гражданъ, которые не желаютъ или не могутъ пользоваться учрежденіями съ тѣмъ или другимъ племеннымъ языкомъ, а отъ всякой борьбы языковъ или религій между собою за господство я долженъ держать себя въ сторонѣ, ибо это есть только борьба между одной несправедливостью и другою.

7.

Я знаю, что въ тѣхъ странахъ, гдѣ население болѣе или менѣе однородно, оно долгое время не будетъ понимать несправедливости господствованія одного языка или религій надъ другими и будетъ всѣми силами бороться противъ равноправія всѣхъ религій, а поборниковъ этого равноправія оно будетъ преслѣдовать и забрасывать грязью. Но я никогда не буду смущаться этими преслѣдованіями, помня о томъ, что я борюсь за абсолютную правду и справедливость, что ни одинъ народъ не можетъ знать, что будетъ съ нимъ завтра, что эмансипація всѣхъ языковъ и религій уничтожитъ поводъ всѣхъ войнъ и раздоровъ между народами, что всякій поступокъ противъ девиза „государство для гражданъ“ и всякое племенное насилие однихъ гражданъ надъ другими остается насиліемъ, хотя бы оно совершалось огромнымъ большинствомъ надъ исчезающимъ меньшинствомъ, и что прочное счастье челоуѣчества возможно только тогда, когда для всѣхъ народовъ и странъ будетъ существовать справедливость, одинаковая и абсолютная, не зависящая ни отъ мѣста, ни отъ времени, ни отъ силы. и когда въ каждомъ государствѣ будутъ только люди и граждане, а не племена.

8.

Народомъ своимъ я называю совокупность всѣхъ людей, населяющихъ мое отечество, какого бы происхожденія, языка или религій они ни были; но къ имени народа моего я долженъ всегда прибавлять слово „Гиллелистъ“, чтобы указать, что я отношу себя къ народу моему не въ смыслѣ шовинистическомъ. Совокупность же всѣхъ лю-

дей, минъ, чаръ и т.п. estas nur batalado inter unu maljustaĵo kaj alia.

7.

Mi konscias, ke en tiuj landoj, kie la loĝantaro estas pli-malpli unugenta, ĝi longan tempon ne komprenos la maljustecon de regado de unu lingvo aŭ religio super la aliaj kaj ĝi per ĉiuj fortoj batalados kontraŭ la egalrajtigo de ĉiuj lingvoj kaj religioj. kaj la defendantojn de tiu-ĉi egalrajtigo ĝi persekutados kaj superĵetados per koto. Sed mi neniam konfuzigos per tiu-ĉi persekutado, memorante, ke mi batalas pro absoluta vero kaj justeco, ke neniam popolo povas scii, kio fariĝos kun ĝi morgaŭ. ke la egalrajtigo de ĉiuj lingvoj kaj religioj forigos la kaŭzon de ĉiuj militoj kaj malpacoj inter la popoloj, ke ĉia ago kontraŭ la devizo „la regno por la regnantoj“ kaj ĉia perfortaĵo de unuj regnantoj kontraŭ aliaj restas ĉiam perfortaĵo, eĉ se ĝi estas farata de grandega plimulto kontraŭ malgrandega malplimulto, kaj ke fortika feliĉo de la homaro estas ebla nur tiam, kiam por ĉiuj popoloj kaj landoj ekzistos justeco egala kaj absoluta, dependanta nek de loko, nek de tempo, nek de forto, kaj kiam en ĉiu regno ekzistos nur homoj kaj regnantoj kaj ne gentoj.

8.

Mia nacio mi nomas la tutecon de ĉiuj homoj, kiuj loĝas mian patrujon, de kia ajn deveno, lingvo aŭ religio ili estas; sed al mia nacia nomo mi devas ĉiam aldoni la vorton „Hilcelisto“, por montri, ke mi alkalkulas min al mia nacio ne en senco ŝovinista. La aron de ĉiuj homoj, kiuj havas saman devenon kiel mi, mi nomas mia gento. En parolado

дей, имѣющихъ одинаковое со мною происхожденіе, я называю моимъ племенемъ. Въ бесѣдѣ съ гиллелистами я долженъ избѣгать сбивчивыхъ словъ „народъ“ или „нація“, а вмѣсто нихъ долженъ употреблять всегда точное гиллелистское выраженіе „regnanaro“ (населеніе одного государства) или „landanaro“ (населеніе одного края). Но ни моего „regnanaro“, ни моего „landanaro“ я не долженъ никогда называть именемъ какого нибудь племени, и только — по крайней мѣрѣ въ бесѣдѣ съ гиллелистами — нейтрально-географическимъ именемъ моего государства или края. Если же собесѣдникъ мой желаетъ знать не только къ какой политическо-географической, но также и къ какой этнографической группѣ я принадлежу, тогда я отдѣльно называю ему мое племя, мой языкъ, мою религію и т. п.

Примѣры: Швейцарскій гиллелистъ, Петербургрегнійскій гиллелистъ, Варсовиландскій гиллелистъ.

9.

Языкомъ своимъ я называю тотъ языкъ, которымъ я лично лучше всего владѣю и охотнѣе всего говорю; но къ его названію я долженъ всегда прибавлять слово „гиллелистическій“ для того, чтобы указать, что своего языка я не считаю своимъ кумиромъ и что идеаломъ моимъ есть языкъ нейтрально-человѣчскій. Во всѣхъ собраніяхъ гиллелистическихъ, а по мѣрѣ возможности также и во всѣхъ частныхъ сношеніяхъ съ гиллелистами я долженъ употреблять языкъ гиллелистическій. Въ семейной жизни я могу употреблять какой языкъ мнѣ удобно, но я долженъ называть его не „своимъ національнымъ“, а только своимъ языкомъ семейнымъ. На вопросъ же о моемъ языкѣ національномъ я долженъ отвѣтить: „существованія національныхъ языковъ я не признаю, такъ какъ каждая нація говорить многими языками; племеннымъ же языкомъ я считаю языкъ такой-то (именно тотъ языкъ или нарѣчіе, которымъ въ моемъ отечествѣ говоритъ большинство моего племени, хотя бы я самъ этимъ языкомъ даже совершенно не владѣлъ).

Примѣчаніе. Такъ какъ въ настоящее время есть только одинъ нейтральный языкъ, а именно Эспе-

kun Hilelistoj mi devas eviti la konfuŝajn vortojn „nacio“ aŭ „popolo“, kaj anstataŭ ili mi devas ĉiam uzi la precizajn hilelistan esprimon „regnanaro“ (=loĝantaro de unu regno) aŭ „landanaro“ (=loĝantaro de unu lando). Sed nek mian regnanaron, nek mian landanaron mi devas nomi per la nomo de la gento, mi devas ĉiam nomi ilin — almenaŭ en parolado kun Hilelistoj — per la neŭtrale-geografia nomo de mia regno aŭ lando. Se mia interparolanto deziras scii ne sole al kiu politike-geografia, sed ankaŭ al kiu etnografia grupo mi apartenas, tiam mi aparte nomas al li mian genton, ligvon, religion k. t. p.

Ekzemploj: Svisio-Hilelisto, Peterburg-regna Hilelisto, Varsovilanda Hilelisto.

9.

Mia lingvo mi nomas tiun lingvon, kiun mi persone plej bone scias kaj plej volonte parolas, sed al la nomo de tiu-ĉi lingvo mi devas ĉiam aldoni la vorton „hilelista“, por montri, ke mian lingvon mi ne rigardas kiel mian idolon kaj ke mia idealo estas lingvo neŭtrale-homa. En ĉiuj hilelistaj kunvenoj kaj, kiom eble, ankaŭ en ĉiuj privataj komunikigoj kun Hilelistoj mi devas uzadi la lingvon hilelistan. En mia familia vivo mi povas uzadi kiun lingvon mi volas, sed mi devas ĝin nomi ne mia nacia, sed nur mia lingvo familia. Kiam oni demandas min pri mia lingvo nacia, mi devas respondi: „la ekzistado de lingvoj naciaj mi ne konfesas, ĉar ĉiu nacio nuntempa parolas per multaj lingvoj; sed mia lingvo genta estas jena (nome tiu lingvo aŭ dialekto, kiun en mia patrujo parolas la plimulto de mia gento, se eĉ mi mem tute ne posedus tiun-ĉi lingvon).

Remarko. Ĉar en la nuna tempo ekzistas nur unu neŭtrala lingvo, nome Esperanto, tial la Hilelistoj

ранто, то гиллелисты принимают именно его; но они сохраняют за собою право заклеймить его впоследствии иными языками, если бы это оказалось нужным.

10.

Религией моей я называю ту религию, в которой я родился, или къ которой я официально приписанъ; но къ имени ея я долженъ прибавлять слово „гиллелистическая“, чтобы указать, что исповѣдую ее по религиознымъ принципамъ гиллелизма, которые состоятъ въ слѣдующемъ:

а) Подъ словомъ „Богъ“ я подразумѣваю ту непонятную уму моему Высшую Силу, которая управляетъ міромъ и сущность которой я имѣю право толковать себѣ такъ, какъ диктуетъ мнѣ мой разумъ и сердце.

б) Основнымъ закономъ моей религіи я считаю правило „поступай съ другимъ такъ, какъ ты хотѣлъ бы, чтобы другіе поступали съ тобою, и прислушивайся всегда къ голосу твоей совѣсти“; все остальное въ моей религіи я считаю только легендами или религиозными обычаями, которые установлены людьми для того, чтобы внести въ жизнь опредѣленную житейскую программу и духовную темноту, и исполненіе или неисполненіе которыхъ зависитъ отъ моего личнаго желанія.

с) Я сознаю, что каждый человѣкъ принадлежитъ къ той или другой традиціонной религіи не потому, что она соответствуетъ его личнымъ убѣжденіямъ, а только потому, что онъ въ ней родился, и что сущность всѣхъ религій одна и та же, а онѣ отличаются другъ отъ друга только легендами и обычаями, не зависящими отъ личнаго выбора человѣка. Я сознаю поэтому, что никого нельзя ни хвалить, ни порицать за его традиціонную религію и что добрые или злые поступки человѣка зависятъ не отъ его религіи, а только отъ него самого и отъ обстоятельствъ его жизни. А такъ какъ религиозные обычаи, которые составляютъ единственное отличіе одной религіи отъ другой и единственную причину религиозной вражды между людьми, установлены не Богомъ, а людьми, то я долженъ содѣйствовать тому, чтобы путемъ постояннаго общенія между собою гиллелистовъ различныхъ религій разнovidные религиозные

akceptas ĝuste ĝin; tamen ili rezervas alsi la rajton anstataŭigi ĝin poste tiun ĉi lingvon per ia alia lingvo, se tio-ĉi montriĝos utila.

10.

Mia religio ni nomas tiun religion, en kiu mi naskiĝis, aŭ al kiu mi estas oficiale alskribita; sed al ĝia nomo mi devas ĉiam aldoni la nomon „hilelista“, por montri, ke mi konfesas ĝin laŭ la religiaj principoj de la Hilelismo, kiu konsistas en jeno.

a) Sub la nomo „Dio“ mi komprenas tiun al mi nekompreneblan plej altan Forton, kiu regas la mondon kaj kies esencon mi havas la rajton klarigi al mi tiel, kiel diktas al mi mia saĝo kaj koro.

b) Kiel fundamentan leĝon de mia religio mi rigardas la regulon „agu kun aliaj tiel, kiel vi deziras ke aliaj agu kun vi, kaj aliskultu ĉiam la voĉon de via konscienco“; ĉion alian en mia religio mi rigardas nur kiel legendojn aŭ kiel religiajn morojn, kiuj estas enkondukitaj de homoj, por enporti en la vivon difinitan programon kaj spiritan varmon, kaj kies plenumado aŭ neplenumado dependas de mia persona deziro.

c) Mi konscias, ke ĉiu homo apartenas al tiu aŭ alia tradicia religio ne tial, ke ĝi la plej multe respondas al liaj personaj konvinkoj, sed nur tial, ke li en ĝi naskiĝis, kaj ke la esenco de ĉiuj religioj estas la sama, kaj ili distingiĝas unu de alia nur per legendoj kaj moroj, kiuj ne dependas de persona elekto de homo. Tial mi konscias, ke oni nenion povas laŭdi nek mallaŭdi por lia tradicia religio kaj ke bona aŭ malbonaĵ, agoj de homo dependas ne de lia religio, sed nur de li mem kaj de la cirkonstancoj de lia vivo. Kaj ĉar la religiaj moroj, kiuj prezentas la solan diferencon inter unu religio kaj alia kaj la solan kaŭzon de religia malamo inter la homoj, estas donitaj ne de Dio, sed de homoj, tial mi devas kunhelpi al tio, ke per konstanta reciproka komunikigado de la hilelistoj de diversareligioj la diversformaj religiaj moroj de ĉiuj hilelistoj iom post iom cedu la lokon al moroj komunaj, neŭtrale-homaj.

обычай всѣхъ гиллелистовъ мало по малу уступали мѣсто обычаямъ общимъ, нейтрально-человѣческимъ.

11

Когда въ моемъ городѣ будетъ основанъ храмъ гиллелистовъ, я долженъ какъ можно чаще посѣщать его, чтобы братски сходиться тамъ съ гиллелистами другихъ религій, вырабатывать вмѣстѣ съ ними обычаи и праздники нейтрально-человѣчскіе и такимъ образомъ содѣйствовать постепенной выработкѣ философски чистой, но вмѣстѣ съ тѣмъ прекрасной, поэтической и геллой жизни-регулирующей религій общечеловѣческой, которую родители смогутъ безъ лицемѣрія передать своимъ дѣтямъ. Въ храмѣ гиллелистовъ я буду слушать произведенія великихъ учителей челоѣчества о жизни и смерти и объ отношеніи нашего „я“ къ вселенной и вѣчности, философско-этической бесѣды, возвышающіе и облагораживающіе гимны и т. п. Храмъ этотъ долженъ воспитывать юношей борцами за правду, добро, справедливость, и общечеловѣческое братство, вырабатывать въ нихъ любовь къ честному труду и отвращеніе къ фразерству и ко всякимъ низкимъ порокамъ; храмъ этотъ долженъ давать отраду старцамъ, успокоеніе страдающимъ, давать возможность искупать свою вину тѣмъ, у кого совѣсть чѣмъ нибудь обременена и т. п. До тѣхъ же поръ, пока въ городѣ моемъ нѣтъ Гиллелистскаго храма, какъ можно чаще сходиться на общія бесѣды съ другими гиллелистами моего города, а за неимѣніемъ таковыхъ сообщаться писменно съ гиллелистами другихъ городовъ.

12.

Гиллелистскіе я считаю каждаго челоѣка, кто подписалъ „Декларацию Гиллелиста“ и приписался къ одному изъ существующихъ Гиллелистическихъ храмовъ или кружковъ.

11.

Kiam en mia urbo estos fondita templo hilelista, mi devas kiel eble pli ofte vizitadi ĝin, por frate kunvenadi tie kun hilelistoj de aliaj religioj, ellaboradi kune kun ili morojn kaj festojn neŭtrale-homajn kaj tiamaniere kun—helpi al la iom-post-ioma ellaborigo de filozofie pura, sed samtempe bela, poezia kaj varma vivo-reguliga religio komune-homa, kiun gepatroj povos sen hipokriteco transdoni al siaj infanoj. En la templo hilelista mi aŭskultados la verkojn de la grandaj instruintoj de la homaro pri la vivo kaj morto kaj pri la rilato de nia „mi“ al la universo kaj al la eterneco. filozofie-etikajn interparolojn, altigajn kaj nobligajn himnojn k. t. p. Tiu-ĉi templo devas edukadi la junulojn kiel batalantojn por la vero, bono, justeco kaj ĉiuhoma frateco, ellaboradi en ili amon al honesta laboro kaj abomenon por frazisteco kaj por ĉiuj malnoblaĵ malvirtoj; tiu-ĉi templo devas donadi spiritan ripozon al la maljunuloj, konsolon al la suferantoj, doni la eblon sensarĝigi sian konsciencon al tiuj, ĉe kiuj ĝi estas ŝarĝita per io k. t. p. Tiel longe kiel en mia urbo ne ekzistas templo hilelista, mi devas kiel eble plej ofte kunvenadi por komunaj interparoloj kun la hilelistoj de mia urbo, kaj se tiaj ne ekzistas, mi devas komunikiĝadi letere kun Hilelistoj de aliaj urboj.

12.

Hilelisto mi nomas ĉiun homon, kiu subskribis la „Deklaracion de Hilelisto“ kaj alskribiĝis al iu el la ekzistantaj hilelistaj temploj aŭ rondetoj.

Pri rusa revolueio kelkaj vortoj.

Okdek jaroj antaŭ nuna momento sur granitaj randoj de Nevo unue eksonis kri' „Konstitucio!“.

Nikolaj I paliĝis de terur' kaj kolero.

Tiu-ĉi krio estis sufokita...

Okdek jaroj bezonaj estis, por ke ĉi-tiu krio fariĝu ne batala devizo de l'tempo por ke sonĝo de Dekabristoj *) viviĝu, por ke turmentula sonĝ' alportis fruktojn, por ke tiu sonĝ' enkorpiĝis... ve! ankoraŭ nur en oficialan paperon.

Ĉu dekabristoj ne estis romantikaj bluaj floretoj, kiu aperis sur tero tro frue, en vintra nokto decembra kaj estis pereigitaj de frosta ventego? Nobla Rylejev kun kvar kolegoj pendiĝis sur malhonoraj lignaĵoj de pendingo. Princ' Trubeckoj kaj graŭ Voikonskij enforĝitaj estis en katenoj, forsenditaj en Siberiajn minejojn, kien sekvis ilin junaj kaj belaj edzinoj, montrintaj ekzemplon de angela sindonemo. Aliaj, kiel Kiĥelberker, fermitaj estis je multaj jaroj en porsolaj ĉambretoj de mallumaj malliberejoj. Multaj pereis en terura tranĉado en placo Senata...

Travenis okdek jaroj—kaj jen ree iradas batalo pro libero en Moskvo... Kaj ree tranĉado... trapafado de homoj kaj eĉ de domoj, kvazaŭ en urbo de malamiko.

Aĝoj iras ventsimile... iras tiel rapide, ke oni ne havas tempon per penso ilin sekvi... Dirita hodiaŭ nebuliĝas kaj paliĝas morgaŭ... ĉe vizaĝo de novaj faktoj. Jen kial alvenis en mian kapon, anstataŭ karakteristiko de okazoj de l'tago ĉirkaŭpreni la horizonton en kelkaj komunaj ideoj **).

Se oni postulus per plej abstrakta maniero difini nuntempan rusan revolucion de flanko politika mi dirus:

Ĝi estas sekvo de tiel granda nombra kresko de klaso inteligenta dum lastaj okdek jaroj post eksufokado de ekflamo „Decembra“ ***), ke nek ebla jam estas ĉiujn, kiuj ne konsentas plu substarigi dorsojn sub maldelikatan piedon de aŭtokratio, ekkapti, pendigi sur interlignajoj de pendingo, alforĝi al taĉkoj ****) kaj forsendi en siberiajn minejojn, nek ebla estas enlokigi ĉiujn en tropienitajn kadrojn de l'maŝino „bjuokratia“, malhonorigi per oficejaj rangoj kaj ordenoj kaj starigi kvazaŭ reganto'n super miloj de homoj, komprenantaj, laŭ vortoj de Mickieviĉ—nur unu heroismon—heroismon de mallibereco: senfinan paciencon. Unuvorte inter registaro kaj popolo naskiĝis nova, nuntempa, pensanta honesta societo, kiu jam ne povas obei nahajkon, *) ne volas esti senkontrola regata kaj samtempe ne povas jam regi de nomo de aŭtokratio por popola malutilo; ĝi volas regi en nomo de l'popolo kaj pro bono de l'popolo...

Se plu mi devus difini saman revolucion de flanko ekonomika, mi dirus:

Ĝi estas sekvo de elkreskado de klaso inteligenta tiugrade, ke mecenat'ismo de kapitalistoj jam ne povas kaj ne volas subteni ĉiujn alportistojn de pano anima, ke penso kaj talento faliĝis en prezo same forte, kiel fizika laboro, ke proletariato de penso kaj proletariato fabrika apud vizaĝo de ĉiupova potenco de kapitalo troviĝis sur unu materiala nivelo,—kaj jen inteligenteco de ideologoj el burĝaro, provinco de maldolĉeco de malriĉuloj, eklerninte kunsenton por eksploatitoj el simpla popolo, kunligiĝis en forta ĉirkaŭpreno kun proletariato laborista; la deĵetitaj sur pavimojn elsupre diris al la deĵetitaj elmalsupre: „ni donos al vi penson, ideon organizantan, ekflamigantan idealon kaj vi donu al ni vian forton korpan, vian kuraĝon kaj haltigemecon—kaj ni kune venkos ĉi-tiun abomenulon de malriĉeco, kiu premeblas vin kaj nin, premeblas homaron kaj kontraŭstaras en vojo al disvoivo estonta—al ligo de animo kaj laboro pro feliĉo de ĉiuj homoj!“.

(Ĉi-tiu nobla „perfido de idoj de burĝaro rememorigas iom similajn „perfidojn“ de blankaj defendantoj de justeco, enspirantaj al malblankuloj (negroj) konscion de apartenantaj al ili homaj rajtoj, aŭ de tiuj delikataj viroj kiuj unue laŭte voĉdonis por egalrajteco de virinoj kaj estis iniciatoroj de feminismo).

Certe, niaj du abstraktaj ideoj ne elĉerpis plene tutan societan psikologion de aperaĵo, kiu per radikoj subeniras en malluman profundegajon, kie en fundo grincas malsato kaj per branĉoj supreniras ĝis ĉielo, kie por la sonĝuloj brilas oraj steloj de l'idealo.

Leo Belmont.

*) Decembristoj.

**) Subdirita estas citato de mia publika lecio sub titolo: „Batalantaj ideoj de estintaj kaj novaj tempo“.

***) Dekabrista.

****) Puŝveturiloj. (Laŭ L. Zamenhof).

1) Vipo de kozakoj.

La rusa Marseillaise.

(Unu el variaĵoj laŭ teksto de P. L. Lavrov, glora sociologiisto-filozofo, ĉefo de rusa revolucia movado en 70-oj jaroj).

Ni de l'mondo malnova foriru,
De la pied' ĝian polvon forskuu.
Kun la ora idol' ligojn ŝiru,
La palacon kaj tronon detruu.

* * *

Leviĝu, malsata popolo malriĉa
Por venĝa batalo—sentime!
Eksonu la krio feliĉa:
Antaŭen, antaŭen—senlime!...

(ripetata post ĉiu strofo).

* * *

Venos ni al homaro malsata,
Al homar' suferanta ni venos;
Kunbatalos ni en vico frata,
Kune ni la krimulojn malbenos.

* * *

Riĉularo diskaptas avide,
Kion vi malfacile laboras.—
Lastan pecon eiŝiras perfide,
De ŝvit' via grasiĝas kaj floras.

* * *

Vi malsatu, dum ili ofendas
Vin kaj dum en la borsa spekul'
Konsciencon, honoron disvendas,
Dum festenas mokanta riĉul'.

* * *

Reg' bezonas festenojn, palacojn—
Vian sangon al li vi alportu!
Li bezonas militojn minacajn—
Via filo humile tuj mortu!

* * *

Ĉu doloro ne estas tro granda?
Ni leviĝu en venĝa kunsento:
Ĉiuj partoj de la patrolando
De l'sud', nord', orient', okcidento...
(Leviĝu, malsata popolo... ktp.).

Vs. L.

Granda progreso.

Vi ne volas kredi frato,
Ke progresas ĉiam mondo...
Diras Vi, ke barbareco
Dancas nur en granda rondo.

Kun doloro Vi rakontas,
Ke vilaĝa rusa homo
La strikantajn fervojistojn
Fermis nun en stacidomo

Kaj bruligis malfeliĉajn
Sen kompatato kaj sen resto...
Vi demandas: ĉu progresis
Vere tia homa besto?!...

Jes, Sinjor', progresis vere
En Rusuj' vilaĝanaro:
Antaŭ kelkaj nur jardekoj
Ĝin timigis vagonaro...

La movadon senĉevalan
Por kompreni nekapabla,
Pensis homo: ĉio-tio
Estas nur ludil' diabla!

Haltigadis la fervojon
Bona rusa vilaĝano
Bruligadis maŝinistojn —
La servistojn de satano!

Nun ne metas „bona“ homo
Sur la reloj barajn ŝtonojn...
Nun bruligas maŝinistojn
Por movigi la vagonojn...

Kun progreso jen naskiĝis
Amo al lokomotivo,
Ne naskiĝis nur ankoraŭ
Amo al la frata vivo...

Kun progreso striko estas
Nun elpenso diablara...
Kaj pro ĝi ni povas danki
Al sistemo registara!

Leo Belmont.

Pri la sekvo de revolucio komune oni povas diri ĝin.

Ĉu societa kontraŭstaro esprimos sin per periodoj de strika mortuleco, en kiu la premitoj kvazaŭ parolas al la premantoj:—„ni mortas, jes, sed memoru vi, ke ni malsatigos ankaŭ vin, se vi ne deprenu al ni katenojn, ne donos labori al ni, kiel al la homoj liberaj“, ĉu ĝi enĵetos sin en paroksismon de ribelo armita kun partopreno de ribeligintaj militistaroj, ĉu revolucio, kuvigita de ventego de furiozaj, sed belegaj sonĝoj, de nedeteniteblaj afektoj amasaj, de malespero pro nesatigitaj deziroj, finigos tutan sian disvolvon dialektan en sonĝa danco, por ke, elĉerpita kaj lacigita, ĉesu al ordonanta ideo de elementoj moderaĵ: ĉu hodiaŭ aŭ morgaŭ al senhalte kuranta revolucio en meza punkto de volvo surpendigos haltilon kunligita kun forto la fundamento pensa de burĝa mezuro, en timego pri siaj terposedoj (latifundioj) kaj fabrikoj kaj eĉ pri vivo sia forgesonte pri meritoj de sia danĝera akompano de batalo pro konstituciaj liberecoj—proletariato; ĉu ni vidos, kiel je momento sur tutan movon liberigan metigos sin mallumaj zonoj de diktaturo aŭ „Puĝaĉevŝtina“: ĉu sur grandega spaco de regno rusa ni rigardados novajn liniojn limajn; ĉu ĝi ne diskrevas, sed en loko de ligigo perforto trovos novajn pli animajn ligilojn — ĝi unu estas certa, certe, ke ĉi-tiu tuta movo havas sian celon, ke post ventego ekvidiĝos ĉielarko de nova pli bona ordo, ke aŭtokratio finigis jam sian sovaĝan kurson de piedbataĉo sur animoj de popolo...

Leo Belmont.

Esperanto en Parizo.

La ĉefsezono de la Pariza esperantismo rekomenciĝis jam en la mezo de Oktobro. Nun la tuta esperantista maŝino estas malhaltigita, la esperantistaro reprenis siajn laborojn kaj disvastigas nian ideon el ĉiuj anguloj de l'granda franca ĉefurbo. Ekzistas du ĉefaj centroj de nia Pariza samideanaro: Presa Esp. Societo kaj Grupo Esp. Pariza. Se vi iras laŭ la Strato Lacépède vi jam de malproksime estas atentigata de la verda elpendaĵo kun esperanta titolo „Presa Esp. Societo“; la originaleco de tiu ĉi elpendaĵo kun ĝiaj oraj steloj haltigas multajn preterpasantojn, kiuj ekrigardas la kolekton da novaj Esperantaj libroj sur la fenestra elmetejo, la lernolibroj de la simpla klarigema 15-centima „Notions“ de P-ro Cart, komprenebla de malkleruloj, ĝis la fundamenta „Commentaire“ de S-ro de Beaufront, kiun kuraĝas tuŝi nur spertulo kaj studemulo; fine oni kun intereso esploras la ĉiulandan dismetitan korespondadon. Se vi eniras Presejon, vi nepre eksentos Esp—an aeron, ĉar ĉio estas plena je esperantaĵoj. la muroj estas kovritaj de bretaroj kun Esp. vendataj libroj, la tabloj—per leteroj, kartoj, kaj aliparte ĉar vi ekaŭdas la harmonian internacian lingvon. Ĝi estas parolata ne nur pro la ideo aŭ por praktiko aŭ plezuro, sed pro tuta neceseco, ĉar precipaj laborantoj estas hungaroj angloj, italoj, francoj, kiuj eĉ ne havas alian komunan paroleblan lingvon ol Esperanton. Jen estas la ĝoja, spritema Lengyel, jen S-ro Seper — elmigrantaj el Hungarlando por nia afero, jen S-ro Fructier kaj Cart, redaktantaj la presotaĵojn kaj gvidantaj la Societajn aferojn, jen la klopodema Sekretario de la Presejo kaj de la „L. I.“ — S-ro Mann, jen S-ro Carlos, ĵus alveturinta el Belgando por labori en la Presejo k. a. k. a.

Sed ĉar en la Presejo estas iom varme, ni reeliru straten kaj iru al la Sorbono (Universitato por Fakultato de Literaturo kaj Sciencoj), kie hodiaŭ estas la vendreda kunveno de la Pariz-grupaj membroj. Tie en speciala aŭditorio S-ro P-ro Bourlet, la prezidanto de la Grupo, lerte kondukas la kunvidon. Li sciligas pri lastaj novaĵoj el Esperanta mondo, kiel Pariza, tiel

alurba kaj alilanda, poste li komencas la kurson. La ĉeestantoj tradukas Esperanten francan tekston, dum la prezidanto alklarigas la notindaĵojn kaj korektas la tradukantojn. Sendube tiu maniero de fundamenta lernado de Esperanto per tradukoj (en pasinta jaro oni francigadis Esperantaĵojn) estas tre bona kaj efika. Poste por la praktika interparolado oni aranĝas ĉercajn distrajn ludojn, en kiuj la ĉefludanto kaj ĉesidantoj devas paroli en Esperanto. Post la fino de l'kunveno (ĉum kiu oni vendadas ĉiujn librojn de la firmo Hachette pri kaj en E. kaj montras la ĵusajn numerojn de ĵurnalcoj) la aŭdintaro iras al apuda kafejo, kie ĉe glaso da kafo, biero aŭ limonado oni preparolas kaj pribabilas ĉiujn temojn, kompreneble, precipe Esperanton, novaĵojn, projektojn ktp.

La varma kaj interesa interparolado postpasas la noktomezan. Tiaj kunvenoj okazas ankaŭ en kelkaj aliaj kafejoj, interalie merkrede kaj ĵaŭde en la granda Café de l' Univers sur la Placo de la Franca Komedio.

Sed ankaŭ ne enmiksiĝante en la esperantan publikon oni estas devigata ne forgesi pri Esperanto. Efektive, sur multaj aŭŝejoj oni povas vidi grandajn verdajn anoncojn pri Esp. kursoj kaj paroladoj; sur la grandaj bulvaroj en la gazetaj kioskoj vi trovos la francan gazeton „Esperanto“ kaj la ruĝan 10-cent. lernolibreton, fervore al vi proponatajn de la vendistino. La nomita gazeto estas vendata ankaŭ en ĉiuj stacidomoj de fervojoj (eĉ de la urba subtera fervojo) kaj kelkaj librejoj. Pri la lernolibroj—ili kompreneble estas videblaj sur fenestroj de multaj parizaj magazenoj (nome de 36), ne parolante jam pri la speciale okupata je Esperanto Hachette (kaj aliparte eĉ ĉe strataj vagaj vendistoj). En la nuna tempo en Parizo estas legataj pli ol 50 senpagaj kursoj tre vizitataj kaj popularaj pri esperanto por grandaĵuloj, tiel ke ĉiu povas vizitadi tian, kie ajn li loĝas kaj kiam ajn li povas (oni disdonas ĉiujare premiojn por kuraĝigi la lernantojn); ankaŭ multaj antaŭparizaj urbetoj havas tiajn kursojn. La pariz-grupa ĉefa supera kurso de S-ro P-ro Cart komenciĝas en januaro en la Liceo Condorcet.

En Parizo estas nun kelkaj hoteloj kaj restoracioj, kies mastroj parolas internacie; ili certe estos tre utilaj por aliandaj alvojaĝantaj Esperantistoj ne parolantaj france. Nun, kiel oni scias, estas fondita nova Esperantista Centra Oficejo; tien ĉiutage oni venas por ricevi informojn pri la lingvo kaj ankaŭ legi ĉiujn librojn kaj ĵurnalojn en Esperanto. La libroj kaj ĵurnaloj estas rigardeblaj ankaŭ en la Sidejo de la Pariza Grupo en la Ejo de Sciencaj Societoj, kie sidas informema sekretario.

Krom la kursoj tre ofte okazas en Parizo paroladoj pri Esperanto. Apartan sukceson havas tiuj de S-ro Cart, precipe lia dialoga „Unu horo da Esperanto“, kie la klarigado pri E. kaj ĝia esenco estas prezentita sub scena formo kaj kiu estas tre konvinkema por novaj altiratoj; le lastan semajnon la sama P-ro legis antaŭ multa publiko en bela salono de Arta kaj Literatura Societo de fervojaj oficistoj lertan paroladon precipe apogante, ke nia ideo tute ne estas antipatriota afero, ke Esp. estas lingvo ne elpensita, sed eltrovita, kombinita ktp.

Kaj kien ajn vi estas en societo, estas verŝajne aŭdi ion pri esperanto—tiom ĝi ĉirkaŭkuris la publikon. La intereso pri ĝi estas tre granda kaj viva, preskaŭ ĉiu almenaŭ ion scias pri ĝi kaj oni certe nun renkontas ĝian ideon multe pli favore ol antaŭ kelkaj jaroj. La lastaj sukcesoj ne permesas rilati unuarigarde tiom malkonfide kaj skeptike, oni kontraŭe penas lerni ĝin, se oni povas, komprenante la grandan utilon alportotan de komuna scio de nia bela lingvo.

Aliparte, en tia agema Esperantista centro la esperantistoj ne povas ekdormi kaj ĉiu novulo diskaptiĝas de la ideo, vigligate de la paca batalado, inspirata de la ĉirkaŭa atmosfero. Jes. kiam oni oni sin sentas forta kaj trovas konfidon, oni laboras ĉiam pli energie kaj senŝancela.

G. Kolocrat.

(Parizo).

L'aŭtuna vespero.

Novelo de Ursyn, tradukita de Stanislavo Obrenpalski.

Tio ĉi vin mirigas, ĉu ne estas vero?...

Homo sola, ŝiminta en surda provinca loko, en pluveca kaj venteca aŭtuna vespero hele lumiganta ĉiujn ĉambrojn de sia domo kaj promenanta en ili sole-sola!... jes, tio-ĉi efektive povas sin montri stranga...

Kiel bone estas, ke al vi venis en kapon la penso viziti l'ermiton en tiu-ĉi terura, malĝoja aŭtuna vespero!... Ĉu vi kredos?... kiam ankoraŭ de malproksime mi aŭdis la sonorilojn de viaj ĉevaloj, mi nekonsciante alvenis al spegulo kaj al mi mem ridetis...

Ho, sinjoro!... terura estadas soleco en certaj temoj!

Vi aŭdas, kiel malgaje ploregas vento?... rigardu, kiel en mia ĝardeno sin fleksas l'arboj, kiel furioze sin ĵetas de flanko al flanko l'altaj popoloj, jen minacante nubegojn, jen antaŭ ili malalte klinante siajn kapojn ĝis tero.

En aŭtuno estas io minaca, fatale — io punanta.

En ĝia melodio de ekploregadoj de ventego, de brueto de sekoj defalintaj folioj, ankaŭ de bruo de falantaj pluvaj gutoj — konstante sonas ia ĝemanta noto, en kiu klare estas aŭdata malbonpredikanta: „Memento“!

Ĉu vi volas, ke mi rakontu al sinjoro la tutan tiun-ĉi historion?!

Sed tio-ĉi estas malnova historio! malnova, kiel la gento homa, la plej ordinara, ĉiutaga!...

Ŝi estis apud mi tie-ĉi, en tiu sama domo...

Kiom da fojoj mi sidis kun ŝi tie-ĉi ĉe kamento sur tiu sama, jen, kanapo...

La pasintaĵo de tiu-ĉi knabino, unu fojon — kiel oni parolas — „elglitinta“, estis makulita per ago, kiun ni, viroj, ordinare en principo al virinoj pardonas, sed, rememorigante, pri kiu ni penas ilin malaltigi, ofendi kaj ne doni al ili forgesi ilian malhonoron...

Mi rifugiĝis kaj kaŝis ŝin de homaj rigardoj en mia mallarĝa, izolita dometo kaj ŝi estis... mia unua kaj lasta anĝelo!... Ĉu vi scias?... la virinoj, unufoje en vivo pekintaj, la pleje estas poste tro bonaj kaj tial malfeliĉoj.

Tia estas ankaŭ ŝi.

Ofte, mi memoras, tutajn horojn ŝi sidis sur planko ĉe miaj piedoj, almetinte ŝian nigretan,

buklan kapeton al miaj genuoj, kaj, kiam mi petis kaj devigadis ŝin, ke ŝi sin levu, ŝi mallaŭte — preskaŭ kun petego — parolis:

„Permesu al mi tiel resti... al mi estas bone tiel“...

Ŝi tiam estis trankvila kaj timema. Ŝajnis, en ŝi ne estis propra volo kaj tiu-ĉi senvoleco, tiu-ĉi pasiveco — sin montradis en ŝi eĉ dum minutoj de plej varmaj kaj intimaj karesoj. Tiel, kvazaŭ ŝi mem nenion sentis kaj havis neniajn dezirojn...

Unu tagon en somero, en la plej unua komenco de mia feliĉo, eliris ni kun ŝi duope al promeno.

La suno sidiĝis.

Tuta naturo ridetadis kaj ruĝiĝis, kisekata per lastaj radioj de subiranta suno. De ĉie aŭdataj estis voĉoj de birdoj; ĉirkaŭe sonoris kularoj; en proksima marĉo resonadis ranoj; de malproksime alflugis la kanto de laboristinoj, revenantaj el kampo hejmen kun rikoltiloj sur ŝultroj...

Ni alvenis en malluman kverkan ambaron kaj de tie ĝis la rivereto.

Kiel mallarĝa, brilanta strio, kun nealtaj, krutaj bordoj, kovritaj per suka verda herbo, trafluis ĝi sur flava sabla fundo, gaje murmurante kaj trarampante super ŝtonoj, kiuj estis vidataj jen tie-ĉi, jen tie ĝiaj. kiel kristalo, travideblaj akvoj.

La malrektaj sunaj radioj petole glitadis sur ilia spegula supraĵo kaj, sin rompante en akvo, ĵetis en diversaj lokoj sur fundo ruĝajn kaj violkolorajn makulojn.

Kaj, jen, subite en mi nenial aperis la stranga deziro.

Mi diris, ke ŝi sidiĝu sur herbo, senvestigu la piedojn de ŝuetoj kaj ajuraj ŝtrumpoj kaj, levinte ĵupeton, mallevu la piedojn en lumajn fluetojn de la rivereto.

Ŝi, ne kontraŭparolante, obeis, sed, kiam mi, enviinte rivereton elprenis el akvo ŝian tre malgrandan piedeton kaj al ĝi, ankoraŭ malseka, alproksimigis miajn lipojn, ŝi ruĝiĝis tuta, momente sin levis kaj per malplena voĉo ekdiris al mi kun esprimo de riproĉo:

„Mi ne estas inda, por ke vi kisu miajn piedojn“!...

Ŝi transloĝiĝis ĉe mi kun ŝia vartistino, kaduka maljunulino, kiu pro tre maljuna aĝo jam fariĝis duoninfano.

Dum mia foresto ŝi tutan tempon pasigadis kun ŝi...

Mi subaŭdis kaj sin konvinkis, ke ili ordinare ne paroladis inter si; nur maljunulino vartistino je delikata, tremanta kaj mallatigita voĉo kantetadis tiam la malnovajn kantojn, kiujn ŝi ellernis iam en ŝia hejma lando, maldolore malgrandulinetas, sidante en profunda, mola apoga seĝo, aŭdatis kaj aŭdatis sen fino...

Cu vi, sinjoro, ne provis en vivo, ke homaj enivas feliĉon de aliaj?... ĝi incitas ilin, kaj paceco de la proksimumo ne donas pacon al ili.

Mi veturis en ĉefurbon.

Tie min ĉirkaŭis amaso de amikoj... kun riproĉoj, moko kaj dusencaj ridetoj sur buŝo, sed — nekaŝemaj, koraj, servemaj kaj kune kun tio cinike malhontemaj per siaj suspektoj. Neniam kredu, sinjoro, al amikoj, kiam l'afero koncernas amatan virinon!...

Kaj mi decidis ne reveni al ŝi!...

Nur el aparta kabineto en unu el ĉefurbaj unua klasaj restoracioj, en atmosfero, troplenigita de vinaj elvaporoj, de tabaka fumo kaj rido de kolegoj, mi sendis al ŝi leteron kaj... kondamnon.

Post tio mia vivo fariĝis senintermanka orgio: ĉirkaŭita de amikoj, mi ne pasigadis, sed freneze bruligadis ĝin... Tuta mia tempo pasadis — en brakoj de sinvendantaj belulinoj, ĉe sonoj de kafeŝantana muziko, kun pokaloj en la manoj...

Ĝis kiam unu matenon oni alportis al mi leteron, strangan leteron, preskaŭ tute ne legiblan...

Tio estis skribaĵo de maljuna vartistino.

Mi elveturis tiun saman tagon.

Bonege mi memoras tion, kio fariĝis poste... tiel, kvazaŭ okazis tio hodiaŭ!...

Estis precize tia sama aŭtuna vespero; timiga, malĝoja vespero. Tuta turo ĝemis, ploris kaj sin skuas de vento, malsekeco kaj malvarmo.

Kun kia do maltrankvilo kaj kora doloro mi alveturis al la domo de mia mallatita vilaĝa loĝo!... Al mi ŝajnis, ĉiuj arboj en ĝar-

dono, ĉirkaŭanta ĝin, ĉiu peceto de tero sub miaj piedoj — mallaŭdas kaj malbenas min.

Mi eniris en unuan ĉambron... Mallaŭteco. Mi iras pli malproksimen kaj al miaj oreloj alvenis surda, tremanta voĉo de vartistino kaj tiu sama malĝaja, unuspeca melodio. Mi haltis ĉe pordo. Fleksita, kiel hoko, maljunulineto vartistino sidis tie same apud ŝi en apoga seĝo. Sur malgranda tableto bruladis lampo, kovrita per verda abajuro, kaj tra fenestro, sin alportadis akra fajfado de vento.

Mi ĵetis min al ŝia lito, kvazaŭ freneza... falinte sur genuoj, mi ekkaptis en manplatoj malvarmigantan maneton de mia anĝelo.

Vartistino do dum tiu — ĉi tempo, sen ĉeso, kvazaŭ ne vidante min kaj senĉese sin balancante, daŭrigis duonvoĉe sian monotonan kanton.

Kaj vento akompanis tiun — ĉi senespere malĝajan kanton.

— „Anjo mia!... Anjo!“ — murmuretis mi, pleregante.

Ŝi malkovris l'okulojn, ekrigardis min, pli forte premis miajn manojn kaj ekparoletis apenaŭ aŭdeble:

„Mi ne estis vin inda!“

Tio — ĉi estis ŝiaj lastaj vortoj... nur vento daŭrigis ploregi, kaj maljuna, elvivita el prudento, vartistino kantis kaj kantis...

Post tuta tio — ĉi ne miru vi, sinjoro, ke hodiaŭ, kiam en mondo, same kiel tiam, ĉio plendas, ĝemas kaj ploregas, mi, kvazaŭ por bato, hele lumigas ĉiujn ĉambrojn de mia malgranda domo kaj sola promenas en ili, kvazaŭ atendante gastojn...

Tio estas la plej ordinara, ne nova, sed plej malnova okazo, neinteresa; tamen al mi eĉ nun ŝajnas, ke iaj fantomoj perskutas min, ke el ĉie allugas al mi la voĉo de la vartistino kun ŝia malĝaja — disŝiranta animon noto kaj en ĉiu angulo kune kun bruo de batalantaj kontraŭ ventego arboj mi aŭdas karan konatan voĉon kaj tiujn — ĉi fatalajn vortojn: „Mi ne estis vin inda!“...

Esperantista Movado.

Австрия. Читаются курсы яз. Эсперанто женской группой „u Naprstku“, заѣмъ въ Plzen и Feldsberg, а также съ успѣхомъ

Aŭstrujo. Oni legas kursojn de lingvo Esperanto en la virina grupo „u Naprstku“, poste en Plzen kaj Feldsberg kaj ankaŭ estas suk-

произнесены рѣчи объ этомъ яз. въ Praha и Schwechat. Во Львовѣ (Галиція) формируется эспер. группа и готовится эспер. выставка въ Plzen.

Г. Bakalar Srbecky, авторъ учебниковъ яз. Воляюка для чеховъ прикинулъ къ эсперантскому движению и опубликовать въ газ. „Moravské narodní noviny“ (27 VII.) обширную ст. о полной непригодности „воляюка“ въ роли междунар. языка. Живущая въ Прагѣ г-жа Краусова первая въ этой странѣ получила отъ Франц. О-ва для пропаг. яз. эсперанто дипломъ на званіе профессора названнаго языка.

Г. Herman Alferi въ Zeliv, Предсѣдатель Культурнаго Отдѣла Земскаго Центрального Союза Педагогическихъ О-въ въ Богеміи, прозактируетъ организацию Всемирнаго Педагогическаго Эспер. Союза и изданіе на Эсперанто спеціального органа, о чемъ появилась ст. въ газ. „Učitelstvu přehled“, вызвавшая громадный интересъ и позволяющая надѣяться на скорое осуществленіе упомянутаго выше проекта г. Альфери. Фирма Topič (Praha, I, Ferdinandova str.) открыла складъ эспер. изданій. Газеты: „Jihočeske Listy“, „Matice Svobody“, „Hlasý od Metuje“, „Pražsky illustrovany kuryr“, „Pražsky Kalendár“, „Halftime“ и „Der g'rode Michl“ помѣстили замѣтки объ языкѣ Эсперанто.

Алжиръ. Г-нъ Aubert, Вице-предсѣдатель мѣстной эспер. группы, читаетъ съ большимъ успѣхомъ курсы яз. Эсперанто въ г. Алжирѣ, въ Союзѣ Соціалистовъ, и помѣстил въ газ. „Les Nouvelles“ ст. о движениі яз. эсперанто между социалистами.

Англія. Основались эспер. группы въ Taunton, Ipswich, Herne Bay, Rathar co. Dublin, Limerick, Cambridge, Sale, Manchester, Harrogate и въ Лондонскомъ кварталѣ Hither Green. Читаются эспер. курсы въ Deal, St. George's Hall, Leeds, Kingston-on-Thames, Schrewsbury, Stoke-Newington, Dover, Plymouth и въ упомянутомъ выше Hither Green. Г. John Ellis произнесъ въ Leeds, въ Сѣверномъ Институтѣ, рѣчь на тему „Успѣхъ и значеніе 1-го эспер. Конгресса“, послѣ чего г. F. L. G. Marechal говорилъ о необходимости и пользѣ яз. Эсперанто для науки, торговли и пр., послѣдствіемъ чего и было открытіе эспер. курсовъ въ названномъ Институтѣ. Промышленный міръ также не остается безучастнымъ къ эспер.

cese diritaj paroladoj pri tiu-ĉi lingvo en Praha kaj Schwechat. En Lvov (Galicio) formiĝas esperantista grupo kaj en Plzen oni preparas esper. ekspozicion. S-ro Bakalar Srbecky, la aŭtoro de lernolibroj de la lingvo „Volapük“ por bohemoj, aliĝis al esperantista movado kaj publikigis en gaz. „Moravské narodní noviny“ (27 VII.) grandan artikolon pri plena netaŭgeco de volapŭko por rolo de internacia lingvo. Loĝanta en Praha s-ino Krausova la unua en tiu-ĉi lando ricevis de la franca S-to por propogando de lingvo Esperanto la diplomon de profesoro de nomita lingvo. S-ro Herman Alferi en Zeliv, Prezidanto de l' Kultura Sekcio de Landa Centra Ligo de Pedagogiaj S-toj en Bohemujo, projektas la organizon de Tutmonda Pedagogia Esper. Ligo kaj eldonadon en esperanto de speciala organo, pri kio jam aperis artikolo en gaz. „Učitelstvu přehled“, elvokinta tre grandan ekinteresigon kaj esperiganta baldaŭan efektivigon de l'suprenomita projekto de s-ro Alferi. Fermo Topič (Praha, I, Ferdinandova str.) malfermis tenejon de esperantaj eldonoj. Gazetoj: „Jihočeske Listy“, „Matice Svobody“, „Hlasý od Metuje“, „Pražsky illustrovany kuryr“, „Pražsky Kalendár“, „Halftime“ kaj „Der g'rode Michl“ enmetis notojn pri lingvo Esperanto.

Алгеріо. S-ro Aubert, subprezidanto de la loka esper. grupo, kun granda sukceso legas kurson de lingvo esperanto en urbo Alĝero, en Socialista Unuiĝo kaj enmetis en gaz. „Les Nouvelles“ artikolon pri esperanta movado inter socialistoj.

Англию. Fondiĝis esper. grupoj en Taunton Ipswich, Herne Bay, Rathar co. Dublin, Limerick, Cambridge, Sale, Manchester, Harrogate kaj en Londona kvartalo Hither Green. Oni legas esper. kursojn en Deal, st. George's Hall, Leeds, Kingston-on-Thames, Schrewsbury, Stoke-Newington, Dover, Plymouth kaj en suprenomita kvartalo Hither Gree, S-ro John. Ellis diris en Leeds, en la Norda Instituto paroladon, kies temo estis: „sukceso kaj signifo de 1-a kongreso Esperantista“, post kio S-ro F. L. G. Marechal parolis pri neceseco kaj utilo de lingvo Esperanto por scienco, komerco, kies sekvo estis la la malfermo de esper. kursoj en la nomita Instituto. Industria mondo same ne restas indiferenta al esper. movado, t. ekz. formiĝis 1-a Tabaka Sindikato Esperantista en

движению, т. напр. сформировался 1-й Эспер. Табачный Синдикатъ (Tabaka Sindikato Esperantista) въ Glasgъw, который выпустилъ папиросы „Esperanto“ изъ отборнѣйшаго табаку Виргиніи. Г. J. Andrews (Cornwall, Hither Lus Street, Liskeard) изготовилъ эспер. тартинки съ оттискомъ на нихъ эспер. звѣзды. Британскій Эспер. Союзъ выпускаетъ новыя книги на яз. Эсперанто: „Fajrkutimoj“, г. Southcombe; „Esperantaj lecionoj“ por la „Self-Educator“—г. Harmsworth и „Esperanta Stenografio laŭ sistemo de Pitman“, г. Lundridge. Журналы: „The Esperantist“ и „The British Esperantist“ слились въ одинъ журналъ подъ общимъ назв. „The British Esperantist“, который и будетъ выходить ежемѣсячно въ двойномъ объемѣ—подписная цѣна—1 руб. 60 к. въ годъ. „Cassel's Popular Educator“ не фирма, какъ это ошибочно было цитировано въ № 5 „Rusi Esper.“ за 1905 г., а англійскій журналъ, посвященный самоизученію древнихъ и новыхъ языковъ, въ томъ числѣ и яз. Эсперанто. Газеты: „Cambridge Daily News“, „The Law Times“, „The Daily News“, „The Clarion“ и „The Method“ сочувственно отзывались объ Эсперанто.

Бельгія. Въ Антверпенѣ (Taverne Royal, Het Konigske) открылись эспер. курсы. Бельгійскій Эспер. Союзъ собираетъ со всего свѣта иллюстр. откр. письма на яз. Эсперанто для заполнения ими нѣсколькихъ альбомовъ, предназначаемыхъ для пропаганды яз. эсперанто.

Болгарія. Эспер. группа въ Шуменѣ сдѣлала пропагандную экскурсію въ Крумово, (гдѣ, занимаясь между прочимъ археологическими изысканіями, она открыла весьма старинную церковь и колонну съ древне-греческими истершими письменами).

Венгрія. Основались эспер. группы въ Verseck и въ Debreczen. Редакторъ журнала „Esperanto“, г. Aüg. Marich формируетъ въ Бузапештѣ Эспер. О-во. Читаются курсы яз. Эсперанто въ Budapest. Ujpest, Pozsony, Debreczen. Газеты: „Pesti Naplo“, „Magantisztviselok Lipja“, „Egyetertes“, „Keresztenu Magyar Ifjusag“ помѣстили статьи объ Эсперанто.

Германія Весьма энергично и успѣшно пропагандируютъ яз. эсперанто гг. Schmidt, Bba и J. Borel въ Берлинѣ, Mybs—въ Гамбургѣ, Wallon—въ Брауншвейгѣ, Kuchler,

Glasgof, kiu jam elirisig cigaredojn „Esperanto“ el bonega tabako de Virginio. S-ro J. Andrews (Cornwall, Hither Lus Street, Liskeard) pretigis esperantajn kukaĵojn kun enpremo de esper. stelo sur ili. La Brita Ligo Esperantista elirisig novajn librojn en lingvo esperanto: „Fajrkutimoj“ de s-ro Southcombe; „Esperantaj lecionoj“ por la „Self-Edukator“ de s-ro Harmsworth kaj „Esperanta stenografio laŭ sistemo de Pitman“ de s-ro Lundridge. Ĵurnaloj „The Esperantist“ kaj „Tre British Esperantist“ unuiĝis sub komuna titolo „The British Esperantist“, kiu aperados ĉiumonate en duobla amplekso kaj ĝia ĵara abonpago estos 4 frankoj. „Cassel's Popular Educator“ estas ne firmo, kiel tio estis erare citita en № 5 de „Rusi. Esp.“ por 1905 j., sed la angla ĵurnalo, dediĉita al memellernado de antikvaj kaj novaj lingvoj, kaj ankaŭ de la lingvo Esperanto. Gazetoj: „Cambridge Daily News“, „The Law Times“, „The Daily News“, „The Clarion“ kaj „The Method“ favore skribis pri esperanto.

Belgujo. En Antverpeno (Taverne Royal, Het Konigske) estas legataj esper. kursoj. La Belga Ligo Esperanrista kolektas el tuta mondo ilustritajn, skribitajn en esperanto, poŝtkartojn por plenigi kelkajn albumojn difinitajn por propagando de la lingvo esperanto.

Bulgarujo. Grupo Esperantista en Shumen faris propagandan ekskurSION en Krumovo' n, (kie sin okupinte interalie je arkeologiaj eltrovaĵoj, ĝi elfosis tre antikvajne preĝejon kaj kolonon kun antikve-grekaj defrotiĝintaj skribaĵoj).

Hungarujo. Fondiĝis esper. grupoj en Verseck kaj en Debreszen. La Redaktoro ĵurnalo „Esperanto“ s-ro Aüg. Marich formigas esper. Societon en Budapest. Oni legas kursojn de Esper. en Budapest, Ujpest, Posony, Debreczen. Gazetoj: „Pesti Naplo“, „Magantisztviselok Lipja“, „Egyetertes“, „Keresztenu Magyar Ifjusag“ enmetis artikolojn pri esperanto.

Germanujo. Tre energie kaj sukcese propagandas la lingvon esperanto s-roj Schmidt, Bab kaj J. Borel en Berlin, Mybs—en Hamburg, Wallon—en Brunsvigo, Kuchler, Barthel

Barthel и Hanauer—во Франкфурт. Ожидается открытие эспер. группы в Darmstadt. Брауншвейгская эспер. группа выпускает адресную книгу немецких эсперантистов, а Брауншвейгская—издает альбом извешенных эспер. деятелей и приглашает членов Lingva Komitato, избр. на Вульонском Конгрессе присылать для снятия клише свои фотографии, карточки по адресу: Allemagne, Braunschweig, Thomaestrasse, 16 III, Fritz Schuck. Газеты: „Leipziger Neueste Nachrichten“, „Caseller Tageblatt“, „Wormser Ztg.“, „Danziger Ztg.“, „Die Gegenwart“, „General-Anzeiger für Elberfeld-Barmen“, „Wuppertaler Volksblatt“, „Badische Landeszeitung“, „Neues Tagblatt“, „Schwäbische Kronik“, „Leitmeritzer Zeitung“, „Archiv für Stenografie“, „Breslauer Stenogr. Ztg.“, „Stenographischer Erzähler“, „Der Stenographen-Verein“ поместили ст. о языке эсперанто. В Мюнхен открылся склад издания Парижского „Presa S-to Esperantista“, —J. Lindauer'sche Buchhandlung (Schoepping) 29, Kaufingerstr., München, Allemagne. Только что основалась эспер. группа в Halle a. s. Предс.-инж. W. Fritze.

Греция. Научный орган Афинской Академии, „Deltion“ поместил большую ст. об эсперанто.

Дания и Норвегия. Энергичные пропагандисты яз. Эсперанто гг. Skeel Gjörling, в Aalborg и Alf. Johnsen в Christiania для совместной и успешной пропаганды основали О-во Датских и Норвежских Эсперантистов и уже проектируют выпуск собственного пропагандного эспер. журнала.

Испания. Священник Ramon Guvernet основал в Solsona эспер. группу. Яз. эсперанто преподается в Барселоне: в Практическом училище изучения языков и в Практической Коммерческой Конторе. В Palamos, San Felin de Guixolo и в Palafrugell открыты курсы яз. Эсперанто, где особенно усердно пропагандируют его гг. Sabadell Pujola. Газеты: „La Vanguardia“, „Museo Expocision“, „Las Provincias“, „El Correo“, „La Correspondencia de Espana“, „La Voz de Galicia“, „Tierra Gallega“ и „Revista Medico-social“ одобительно отзывались об Эсперанто.

Италия. Газета „La Nazione“ поместила заметку об успехе Эсперанто в Бельгии, в Mons, на Межд. Экономич. Конгрессе

kaj Hanauer—en Frankfurt a. M. Oni atendas malfermon de grupo esper. en Darmstadt. Brunsvisa esper. grupo elrigas adreslibron de germana esperantistaro, kaj la Brunsvisa—eldonas albumon de konataj esper. agantoj kaj invitas la membrojn de Lingva Komitato, elektitajn en Bologne'a Kongreso, alsendadi por pretigo de klišaj iliajn fotografajojn laŭ adreso: Allemagne, Braunschweig, Thomaestrasse, 16 III, Fritz Schuck. La gazetoj: „Leipziger Neueste Nachrichten“, „Caseller Tageblatt“, „Wormser Ztg.“, „Danziger Ztg.“, „Die Gegenwart“, „General-Anzeiger für Elberfeld-Barmen“, „Wuppertaler Volksblatt“, „Badische Landeszeitung“, „Neues Tagblatt“, „Schwäbische Kronik“, „Leitmeritzer Zeitung“, „Archiv für Stenographie“, „Breslauer Stenogr. Ztg.“, „Stenographischer Erzähler“, „Der Stenographen-Verein“ enmetis artikolojn pri lingvo esperanto. En München malfermiĝis tenejo de eldonoj de Pariza „Presa S-to Esperantista“. —J. Lindauer'sche Buchhandlung (Schoepping) 29, Kaufingerstr., München, Allemagne. Ĝus fondiĝis esper. grupo en Halle a. S. Prezid. s-ro W. Fritze, ingeniero.

Grekujo. Scienca organo de l'Atena Akademio „Deltion“ enmetis grandan artikolon pri lingvo Esperanto.

Danujo kaj Norvegujo. Energiemaj propagandistoj de la lingvo Esperanto s-roj Skeel Gjörling en Aalborg kaj Alf. Johnsen en Christiania por komuna kaj sukcesa propagando fondis S-ton de Danaj kaj Norvegaj Esperantistoj kaj jam projektas elirigadon de propra propaganda ĵurnalo esperantista.

Hispanujo. Pastro Ramon Guvernet fondis en Solsona grupon esperantistan. La lingvon Esperanto en Barcelono oni instruas: en praktika lernejo por lernado de lingvoj kaj en praktika Komerca Kontoro. En Palamos, San Felin-de-Guixolo kaj en Palafrugell estas malfermitaj esper. kursoj, kie tre fervore propagandas la lingvon Esperanto s-roj Sabadell kaj Pujola. La gazetoj: „La Vanguardia“, „Museo Exposicion“, „Las Provincias“, „El Correo“, „La Correspondencia de Espana“, „La Voz de Galicia“, „Tierra Gallega“ kaj „Revista Medico-social“ aprobe traktis pri esperanto.

Italujo. La gazeto „La Nazione“ enmetis noton pri sukceso de Esperanto en Belĝujo, en Mons, en la Internacia Ekonomia Kongreso

(См. „R. E.“ 1905. № 6). Также интересная ст. обь эспер. появилась в газ. „Il Cittadino Italiano“ вых. в Udino. В январе появится в Палермо журн. „Idealo“ — исключит. на яз. Эспер.

Канада. В Винипегъ (Winipeg, Etat de Manitoba) основалась эспер. группа.

Китай. Эсперанто понемногу начинается распространяться в Китаѣ у кореннаго населения, что подтверждает полученное в Англии изъ Lung-Чау письмо мѣстнаго почтового чиновника, написанное на яз. эсперанто.

Новая Зеландія. Г. James Hampton читаетъ в Christchurch, в Коммерческомъ училищѣ, курсъ эсперанто.

Перу. В Лимѣ, на научномъ факультетѣ, профес. мѣстн. университета Federico Villareal преподаетъ яз. эсперанто, сопровождающаго лекціи фонографическимъ воспроизведеніемъ декламации и пѣнія на этомъ языкѣ для болѣе успѣшнаго его усвоенія.

Россія. В Ростовѣ на Дону, благодаря энергичной дѣятельности г. П. Васильева, формируется Отдѣленіе О-во Эсперо.

Въ Гатчинѣ, въ Императорскомъ Сиротскомъ Институтѣ по инициативѣ преподавателя г. Пархоменкова сформировался кружокъ эсперантистовъ.

Читаются курсы яз. Эсперанто: въ Москвѣ—студентомъ г. Бор. Котзинымъ въ помѣщеніи Русскаго клуба Туристовъ для рабочихъ-ткачей.

Директоръ Техническаго Училища въ Варшавѣ г. Свѣцимскій, восхитенный успѣхомъ Булонскаго Эспер. Конгресса, примкнулъ къ эспер. движенію и любезно предоставилъ мѣстному Отдѣленію О-во Эсперо залъ Училища для еженедѣльныхъ собраній.

Въ С.-Петербургѣ открывается специальнаго склада эсперантскихъ изданій.

Въ Стрѣльнѣ (близъ СПб.) по инициативѣ г. Л. Демидова формируется кружокъ Эсперантистовъ.

Соединенные Штаты. Объединились въ Американскій Эспер. Союзъ всѣ существовавшіе до сихъ поръ изолированно и почти неизвѣстныя мѣстныя эспер. группы и кружки. О Булонскомъ Эспер. Конгрессѣ газ. „New-York Herald“, какъ намъ сообщаютъ, помѣстила специальную телеграмму. Въ Cambridge (Mass.) основалась эспер. группа.

(Vidu „R. E.“ 1905, № 6.) Ankaŭ aperis la interesa artikolo pri Esperanto en gaz. „Il Cittadino Italiano“, elir. en Udino. En Januaro mon. aperas en Palermo la jurn. „Idealo“, sole en Esperanto.

Kanado. En Vinipeg (Winipeg, Etat de Manitoba Canada) fondiĝis esper. grupo.

Hinujo. Iom post iom Esperanto komencas disvastiĝi en Hinujo inter hina loĝantaro, kio pravas la ricevita en Anglujo el Lung-Chau, de la loka poŝtoficisto, letero, skribita en Esperanto.

Nova Zelando. S-ro James Hampton legas en Christchurch en la komerca lernejo kurson de Esperanto.

Peruo. En Lima, en scienca fakultato, profesoro de loka universitato Federico Villareal instruas lingvon Esperanto, akompanante lekcionjn per fonografa reproduktado de deklamado kaj kantado en tiu-ĉi lingvo por pli sukcesa ĝia lernado.

Rusujo. En Rostov-sur-Don, dank' al energia agado de s-ro P. Vasiljev, formiĝas Filio de l'S-to Espero.

En Gatinco, en Imperiestra Orfula Instituto, laŭ iniciato de s-ro instruisto Parhomenkov, formiĝis Esperantista Rondeto.

Legas kursojn de lingvo Esperanto en Moskvo—studento s-ro Bor. Kotzin en la salono de Rusa Turista Klubo—por laboristoj-teksistoj.

Direktoro de l'Teknika Lernejo en Varsovio, s-ro Swiecimski, raviĝinta de sukceso de Bulogne'a Kongreso Esperantista, aliĝis al esper. movado kaj afable proponis al la ĉi-tiea Filio de l'S-to Espero la salonon de la Lernejo por ĉiusemajnaj kunvenoj.

En St.-Peterburgo fondiĝas speciala librotekno esperantista.

En Strelno (proksime al Peterburgo) laŭ iniciato de s-ro L. Demidov fondiĝas esperant. rondeto.

Unuigitaj Ŝtatoj. Unuigis en Amerikan Ligon Esperantistan ĉiuj ekzistintaj ĝis nun izole kaj preskaŭ tute nekonataj lokaj esper. grupoj kaj rondetoj. Pri Bulogna Esper. Kongreso la gaz. „Nev-York Herald“, kiel al ni oni skribas, enmetis specialan telegramon. En Cambridge (Mass) fondiĝis esper. grupo.

Уругвай. II (24) Сентября минувшаго года въ Монтевидео (Calle 25 de Mayo, 280, Montevideo, Uruguay) основалась Эспер. группа. Председателемъ выбранъ г. Carlos Charrier, Казначеемъ — Enrique M. Martin. Секретаремъ — Rafael Favarо. Предполагается выпускъ эспер. изданій.

Франція. Основались эспер. группы въ: Voiron, Noyers-Saint-Martin, Moulins, Saint Tropez, Orleans, Le Perreux, Sens, Caen. Читается курсы яз. Эсперанто въ: Auxonne, Bours du Travail, Nancy, Boulogne-sur-Mer, Charenton, Annecy, Rouen, Sens, Versailles. Vesoul, Moulins, Le Havre, Oullins, Nogent-sur-Marne, Villeurbainne, Brest, Lille и Tours и, съ разрѣшенія Военнаго Министра и Парижскаго Военнаго Губернатора, въ Парижѣ для солдатъ. Въ томъ же Парижѣ — 45 постоянныхъ курсовъ яз. Эсперанто и въ St. Giron, въ лицей. Весьма успешно произнесены рѣчи объ яз. эсперанто въ Perreux, La Rochelle, Lyon, Bellegarde-sur-Valserine и въ Dinard. Въ Calais успешно разыграна на франц. яз. театр. пьеска „Une heure d' Esperanto“. г. Charles Meunier сдѣлалъ докладъ объ эсперанто на Конгрессѣ Соціалистовъ въ Châlons Saône и искусно опровергъ всѣ возраженія слушателей. Съ 14 Апрѣля въ Амьенѣ на все время национальной выставки, откроется небольшая эспер. выставка, подготавливаемая мѣстной группой. Эспер. группа въ Nancy выпускаетъ на яз. франц. и эспер. „Lorena Esperantista ĵurnalo“. Функционируетъ „Rondiranto“ эспер. группы въ Sceaux. Вышелъ въ Парижѣ № 1 новаго эспер. журнала „Internacia Revuo Medicina“ (Paris, 33, rue Lacépède, France Годов. абонем. 4 р. 80 к.) Появился № 6 журн. „Tra la Mondo“ и вступилъ въ 3-й годъ существованія журн. „Espero Katolika“. Ожидается открытіе эспер. группы въ Cherbourg. Г. Duchochois, фабрикантъ консервовъ въ Boulogne-sur-Mer оклеилъ коробки съ изготавливаемыми имъ копченными сельдями особыми „эсперантскими“ бандеролями. Г. Lanisson, фабрикантъ маселъ и мыла, выпустилъ о своихъ товарахъ преискуранты на яз. эсперанто. Газеты: — „La Vraie Republique de Gien“, „La Dépêche Dauphinoise“, „Le Journal de Rouen“, „Les Nouvelles d' Alger“, „L' Union democratique de la Haut Saône“, „La Presse Medicale“, „La Revue de l' Enseignement pri-

Urugvajo. 24-an Septembro de pasinta jaro en Montevideo (Calle 25 de Mayo, 280, Montevideo, Uruguay) fondiĝis esper. grupo. Kiel Prezidanto elektita estis s-ro Carlos Charrier, Kasisto—Enrique M. Martin. Sekretario—Rafael Favarо. Oni intencas elirigadon de esperantaj eldonoj.

Francujo. Fondiĝis esper. grupoj en Voiron, Noyers-Saint-Martin, Moulins, Saint-Tropez, Orléans, Le Perreux, Sens, Caen. Oni legas kursojn de lingvo Esperanto en Auxonne, Bours-du-Travail, Nancy, Boulogne-sur-Mer, Charenton, Annecy, Rouen, Sens, Versailles, Vesoul, Moulins, Le Havre, Oullins, Nogent-sur-Marne, Villeurbainne, Brest, Lille kaj Tours kaj, kun permeso de Milita Ministro kaj Pariza Milita Guberniestro, en Parizo por soldatoj. En sama Parizo ekzistas 45 ĉiamaj kursoj de lingvo Esperanto kaj en St. Giron, en liceo. Tre sukcese estas diritaj paroladoj pri lingvo Esperanto en Perreux, La Rochelle, Lyon, Bellegarde-sur-Valserinte kaj en Dinard. En Calais sukcese estis ludita en franca lingvo teatra verketo „Une heure d' Esperanto“. S-ro Charles Meunier raportis pri Esperanto en la Kongreso Socialista en Châlons Saône kaj lerte rebatis ĉiujn redirojn de aŭskultantaro. De la 14 Aprilo en Amieno dum tuta tempo de nacia ekspozicio, malfermiĝos malgranda esper. ekspozicio, aranĝata de la loka grupo. Esper. grupo en Nancy elirigas en lingvoj franca kaj esper. „Lorenan Esperant. ĵurnalon“. Funkciadas la „Rondiranto“ de esper. grupo en Sceaux. En Parizo aperis, № 1 de nova esper. ĵurnalo: „Internacia Revuo Medicina“ (Paris, 33 rue Lacépède; jara abonpago 12 fr.). Eliris № 6 de ĵurnalo „Tra La Mondo“ kaj eniris en trian jarekzistadon la ĵurnalo „Espero Katolika“. Oni atendas malfermon de nova esper. grupo en Cherbourg. S-ro Duchochois, fabrikanto de konservaĵoj en Boulogne-sur-Mer, ĉirkaŭgluis la skatoletojn kun pretigataj de li fumaĵitaj haringoj per specialaj „esperantaj“ bänderoloj. S-ro Lanisson, fabrikanto de oleoj kaj sapo, elirigis pri siaj produktaj la prezarojn en lingvo esperanto. La gazetoj: „La Vraie Republique de Gien“, „La Dépêche Dauphinoise“, „Le Journal de Rouen“, „Les Nouvelles d' Alger“, „L' Union democratique de la Haut Saône“, „La Presse Medicale“, „La Revue de l' Enseignement primaire“, „La Vie Lilloise“, „La Revue Mondiale“, „La Revue Scientifique“, „Le Chasseur

maire", „La Vie Lilloise", „La Revue Mondiale", „La Revue Scientifique", „Le Chasseur Français", „L' Illustration", „L' Elbeuvien", „L' Industriel", „L' Independant", „La Revue Social", „La République", „Le Courrier de Saumur", „L' Echo Saumurois", „Le Petit Courrier", „Lyon Republique", „La Chronique de la Stenographie", „La Plume Stenographique de France", „La Dépêche" (en Brest), „Le Bonhomme Normand" и другія помѣстили ст. объ яз. эсперанто, а также и на этомъ этомъ языкѣ. 1 Мая появится социалистическій эспер. журн. „Socia Revuo" (Адм. газ. „Esperanto", Céret, 4. P.-O. France).

Чили. Мѣстные газеты „El Comercio" и „El Chileno" помѣстили ст. объ успѣхахъ Эсперанто и объ его литературѣ.

Швейцарія. Въ Basel состоялась небольшая эспер. выставка. Т. G. Mosh просилъ XIV Междунар. Конгрессъ Мира въ Люцернѣ о приѣмъ яз. Эсперанто въ качествѣ официального для Бернскаго Института. Г. Th. Cart произнесъ рѣчь объ эсперанто въ Женевѣ въ Union Chrétienne des Jeunes Gens. Появилась замѣтка объ яз. эсперанто въ газ. „Sentinelle". 2-й Эспер. Конгрессъ рѣшено созвать въ Женевѣ, въ Сентябрь мѣсяцъ сего года. Предсѣдателемъ Организационнаго Комитета по устройству Конгресса избранъ д-ръ Maurice Bouvier. Формируется эспер. группа въ Люцернѣ. Вышелъ № 10—11—12 журн. „Svisa Espero".

Швеція. Пропаганда яз. Эсперанто въ настоящее время въ этой странѣ ведется весьма энергично и успѣшно. Повсемѣстно читаются курсы яз. эсперанто, а мѣстная пресса: „Nya Dagligt Allehanda", „Stockholms Bladet", „Svenska Dagbladet" и многія другія посвящаютъ яз. эсперанто обстоятельныя и серьезныя статьи. Въ Södertelge, Goeteborg, Eskilstuna, Mjälby и Bollnas функционируютъ эспер. социалистическія группы.

„Français", „L' Illustration", „L' Elbeuvien", „L' Industriel", „L' Independant", „La Revue Social", „La République", „Le Courrier de Saumur", „L' Echo de Saumurois", „Le Petit Courrier", „Lyon Republique", „La Chronique de la Stenographie", „La Plume Stenographique de France", „La Dépêche" (en Brest), „Le Bonhomme Normand" kaj aliaj enmetis artikolojn pri lingvo Esperanto kaj en la mem lingvo. La 1-an Majo aperos socialista esper. ĵurnalo: „Socia Revuo" (Адм. de gaz. „Esperanto", Céret, 4. P.-O. France).

Ĉilio. La lokaj gazetoj „El Comercio" kaj „El Chileno" enmetis artikolojn pri sukcesoj de esperanto kaj pri ĝia literaturo.

Svisujo. En Basel efektiviĝis malgranda esper. ekspozicio. S-ro G. Mosh petis XIV Internacian Kongreson por Paco en Lucerno pri akcepto de lingvo Esperanto por rolo de la oficiala por Berna Instituto. S-ro Th. Cart diris paroladon pri Esperanto en Ĝenevo en Union Chrétienne des Jeunes Gens. Aperis noto pri esperanto en gaz. „Sentinelle". La 2-an Kongreson Esperantistan oni decidis aranĝi en Ĝenevo, en septembro de la nuna jaro. Kiel Prezidanto de la Organiza Komitato por aranĝo de Kongreso estis elektita d-ro Maurice Bouvier. En Lucerno formiĝas esper. grupo. Aperis № 10 -11—12 de l'ĵurn. „Svisa Espero".

Svedujo. Propagandado de la lingvo Esperanto en nuna tempo en tiu-ĉi lando estas tre energiema kaj sukcesa. Ĉiuloke oni legas esper kursojn, kaj loka gazetaro: „Nya Dagligt Allehanda", „Stockholms Bladet", „Svenska Dagbladet" kaj multaj aliaj dediĉas al Esperanto detalajn kaj seriozajn artikolojn. En Södertegle, Goeteborg, Eskilstuna, Mjälby kaj Bollnas funkciadas socialistaj esper. grupoj.

Радрипо.

Radripo.

Bibliografio.

La Redakcio ripetas sian proponon al s-roj aŭtoroj kaj libredonistoj, ke ili bonvolu alsendadi siajn librojn (se estas eble—po 2 ekzempleroj) por bibliografiaj raportoj. Tio-ĉi estas tre grava kiel por nia literaturo entute kaj por nia ĵurnalo, tiel ankaŭ por s-roj aŭtoroj mem,

François Coppée. „Unua Ĉapitro de miaj memorskriboj“, esperantigita de **Auguste Montrosier**. 1905, Paris, Alph. Lemerre, eldonisto. Pp 16. Prezo: 75 centimoj (30 kopekoj).

La bele eldonita libreto de s-ro Montrosier estas interesa novaĵo en nia esperanta literaturo unue pro sia enhavo: kelkaj paĝoj, verkitaĵoj de l'glora franca romanisto s-ro Coppée, prezentas per malmultaj talentaj rakontitaj rememoroj pri liaj geavoj, samtempaĵoj de l'Granda Revolucio, la karakterojn kaj historiajn kondiĉojn, kiuj influis al formigado de lia individualeco. Sian rafinitecon, artecon de sia naturo la aŭtoro de „Unua Ĉapitro“ klarigas per la lego de l'heredece. Delikataj pentraĵoj de du parizaj familioj el rimarkinda epoko de l'fino de la XVIII jarcento kun ĝia poezio, kun ĝiaj kontrastoj inter „Malnova Francando“, bela, aristokratiema, delikata (kvankam s-ro Coppée lasas sen atento malbelajn flankojn de l'„malnova reĝimo“) kaj „Nova“, vigla, revolucia, demokratiema, — tiuj-ĉi pentraĵoj estas siaspece interesaj. La aŭtoro — rafinitulo sopiras por tiu-ĉi „bona, malnova tempo“ kaj returnas sian rigardon tien malantaŭen, serĉante ĉarmecon en tempo pasinta.

Dua kazo de la intereso de tiu-ĉi eldono estas, ke, okaze de l'tradukado de ĝi en Esperanton, s-ro Fr. Coppée esprimis, donante al la tradukinto sian permeson, sian kunsenton al Esperanto kaj diris, ke maljustaj estas la kulpigoj de Esperanto, ke ĝi malhelpas la disvolvigadon de naciaj lingvoj, intermiksante ilin. Li atestas, ke kontraŭ Esperanto, la lingvo internacia, konservigis naciajn individualecojn de lingvoj kaj „antabŝirmos la naciajn lingvojn kontraŭ la reciproka miksiĝo, kiŭ ĉiutage plimulte ilin elnaturigas, pro la pli kaj pli intima kontakto de la diversaj popoloj“.

Standardisto.

Théophile Cart. „Traŭfendita Turo“, legendo, esperante verkita. 1905, Parizo, Presejo de „L.“. Kosto 30 cent. (12 kop.). — estas vendata por la blinduloj.

Se vi volas ĝui harmonion de versoj, vi legu la poemon, originale verkitan en Esperanto de l'konata nia samideano, s-ro Cart; bela legendo pri la turo en la provinco de Suda Francujo, traŭfendigita pro la perfideco de l'mortiginto de „Rolando, nev' de blanka Karlo Grand“, estas rakontita en rimarkinde gracia poezia formo. En ritma rilato la poemo similas al poemoj: „Vojevodo“ de Mickeviĉ (trad. de L. Zamenhof) kaj „Tri Budrys'oj“, trad. de A. Grabowski. Tiuj-ĉi versa formo postulas tre grandan riĉecon de rimoj, kaj la poemo „Traŭfendita Turo“ donas la ekzemplon de luksa borsena belrima poezio.

Molière. „Edziĝo Kontraŭvola“, unuakta komedio, tradukis **Victor Dufoutrel** 1905, Paris, „Pr. Esp. s-to“, pp. 46, kosto 60 sent. (25 kop.)

Dum l-a kongreso de esperantistoj en Boulogne tuta mondo unuan fojon estis atestanto de uzado de lingvo internacia sur teatra sceno. Kaj la komedio, ludata antaŭ diverslingva kaj diversnacia aŭdantaro, estis „Edziĝo kontraŭvola“ de l'glogra franca klasika dramaturgo. „La patro de nuntempa teatro“, Molière, verkis siajn multajn teatraĵojn ankoraŭ en XVII jarcento, sed ĝis nun ili servas kiel nekompareblaj modeloj de l'komedia arto. La sprita ĝaja komedio, kiun ni nun vidas inter esperantista literaturo, estas vera kreitaĵo de Molière. Ĝi estas rekomendinda por legado ne sole pro sia plezuriga enhavo, sed ankaŭ pro la boneco de l'raduko, ĉar ĝi estas atgrade proksima al la originalo kaj ĉar la stilo esperantista estas tre simpla, facila kaj tute regula. Krom kelkaj vortoj neuzindaj (ili ne estas en „Univ. Vort.“), ekz., „urĝas“, „konsulti“ (tiu-ĉi vorto, tamen, plaĉis al ni) kaj krom kelkaj strangaĵoj, ekz., „rizon“ (anst. „rezono“, kvankam oni uzas „representanto“ kaj ne „riprez.“) aŭ „tŝiganino“ (!!) anst. bonega vorto „ciganino“, la traduko entute estas tre lerta, kaj kun ĝojo oni vidas „Edziĝon kontraŭvolan“, en Esperanta bonstila traduko. La eksteraĵo de la eldono estas ankaŭ tre bela.

-ko

„Do You Know? Esperanto, the International Language“. 1905, London.

„A. Primer of Esperanto“ de **J. C. O' Connor**. 1905, London, eldono de la Brita Esperanta Asocio.

„Pocket Vocabulary, english-esperanto“. 1905, London, eldono de W. kaj J. Mackay.

Ni ricevis el Anglujo tri malgrandajn broŝurojn — propagandilojn. Unua el ili, kies titolo demandas: „Ĉu vi konatiĝis kun Esperanto?“ donas la mallongajn informojn pri la deveno de Esperanto, pri principoj de la lingvo, fundamentan gramatikon, ekzercojn, vortareton kaj la opiniojn de diversaj konataj personoj pri Esperanto — simile al rusa broŝureto „Mallongaj scioj pri Esperanto“. Kun aldono de kelkaj plej gravaj faktoj de esperantista progresado tiu-ĉi eldono estas la utiliga propagandilo de nia lingvo inter angloj. Dua broŝureto, boneksteraja, verkita de la sperta s-ro O' Connor laŭ la tipo de francaj kursoj de s-ro Th. Cart, ankaŭ servados kiel tre lerta farita lernolibro esperanta. Fine ni havas la „Poŝan Vortareton, angle-esperantan“. Samtempa apero de ĉiuj ĉi tri libroj montras, ke Esperanto progresadas ĉiam pli kaj pli rapide kaj vaste en grava por nia afero Anglujo, kies reprezentantoj havas tiom da energio kaj progresemeco.

Maksim Gorĵki. „Boleŝĉjo“ rakonto, — postmorta traduko de **Iv. Seleznjov**, 1906 St.-Peterburgo, eldono de l'„S-to „Espero“, kosto 10 kopek.

La legantoj 1905-jaraj de „Ruslanda Esperantisto“ jam konas tiun-ĉi rakonton da M. Gorĵki, kiun la S-to „Espero“ aldonis nun aparte por la memoro pri Ivan Seleznjov. Li estis neforgesebla nia samideano, vera adepto de Esperanto; li estis bona stilisto esperantista, kaj sendube ĉiuj legos rakonton „Boleŝĉjo“, nun unuan fojon aperantan en preso post la morto de Seleznjov.

EN H A V O: Novan Jaron! — Dogmoj de Hilelismo. — Pri rusa revolucio kelkaj vortoj, de Leo Belmont. — La rusa Marseillaise, trad. de Vs. L. — Granda progreso, vers. de Leo Belmont. — Pri la sekvo de revolucio komune oni povas diri ĝin, de L. Belmont. — Esperanto en Parizo, de G. Kolowrat. — Laŭna vespero, trad. de Obronpalski. — Esperantista Movado, de Radripo. — Bibliografio.

ESPERO PACIFISTA.

Monata organo de l'Internacia Societo Esperantista por la Paco.

Krom avizo kontraŭa, la abonantoj estas enskribataj kiel aliĝantoj al la Societo. --
Jara abono (aŭ minimuma kotizo): 5 frankoj (2 rubloj).

Sin turni al S-ro GASTON MOCH, 26 rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine
(Francujo)

Jus eliris el presejo malgranda libreto:

"BOLESŬJO"

Rakonto de

Maksim Gorĵkij.

Postmorta traduko de

Ivan Seleznev.

Eldono de l'S-to „Espero“. Kosto: 10 kopekoj
(kun transsendo), oni povas sendi per poŝtmarkoj.

GERMANA ESPERANTISTO.

Monata organo de germanlingvaj grupoj, redaktata esperante kaj germane.

Enhavo propaganda, kronika, literatura.

Abonprezo por ĉiuj landoj Mk. — 3.

Rb. — 1, 50

Admin. kaj Red. Berlino.

Prinzenstrasse 95.

„TRA LA MONDO“

Tutmonda multilustrata Esperanta revuo.

Kunlaboras plene internacia pri la sekvantaj temoj:

nuntepaĵoj, arto kaj literaturo, sciencoj, komerco, industrio, militistaro-kaj maristaro, teatro, sportoj, virina kaj ĝejnula pago, feliĉono, ludoj.

konkursoj kun valoraj monaj premioj.

Ĉiuj artikoloj estas verkita de Kompetentuloj kaj anoj de l'landoj aluditaj. Grava fako por ĝenerala politika informaco.

Eliras je la fino de ĉiu monato.

Jarabono: 3 fr.; kvaronjaro 2 fr. 25c., per monpapiro. Administracio: Mendon, (S-O), France. Oni povas sin turni al „Ruslanda Esperantisto“.

La propaganda franca-esperanta ĵurnalo

☆ ESPERANTO ☆

dediĉas al tiu, kiu sendos al ĝi la plej grandan nombron da abonmendoj antaŭ Pasko

LUKSAN BICIKLETON

je marko speciala „Esperanto“ kiel pura donaco. Multaj aliaj premioj.

Abonkosto por Ruslando: 1 rubl. 20 kop.

Sin turni al: ESPERANTO, Ceret. 4.

S-O, France aŭ al administranto de
RUSLANDA ESPERANTISTO.

A ĈETUI

Malnovajn, maloftajn librojn de konataj aŭtoroj:

I. „Demono“ de M. Lermontov, trad. de V. N. Devjatnina, kosto 60 kop. (kun transsendo)

II. „Kain“ de Byron, trad. de A. Kofman, kosto 50 kop. (kun transsendo).
Estas aĉeteblaj sole en S-to „Espero“.